

Молодий Комуніст

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить в 6 грудня
1939 року.

№ 39 (4014).

СУБОТА

24

ВЕРЕСНЯ 1938 Р.

Ціна 8 коп.

ЦЕЙ ТРИВОЖНИЙ ПЕРЕДЗВІН ГІТАРИ

— На зустрічі з інтелігенцією міста пролунала думка, що роль Ніколки в «Днях Турбінних» зовсім не ваша. Згодні з цим?

— А ви? — запитав у відповідь мій співбесідник — молодий артист Смоленського театру Сергій КАЗАКОВ.

— Не згодна. Я вже про це писала.

— І я абсолютно не згоден. До речі, прийшов я на цю роль у театр після закінчення театрального факультету Саратовської консерваторії...

— Серьожко, а коли ви відчули, що станете актором?

— Здається, завжди про це знав. Скільки себе пам'ятаю, був якось пов'язаний зі сценою. Приміром, у школі нашій був вокально-інструментальний ансамбль...

— Гітара?

— Ударні.

— Дивно. Читачі, які бачать вас на знімку, подумали, певно, про інше. Крім того, я знаю, що ви прекрасно граєте на гітарі, самі пишете пісні. Вважаєте себе бардом?

— Вважаю.

...Про що він співає? Снажимо так: об'єктом його авторської уваги стала душа молодого людини середини 80-х років нашого століття, часів перебудови. Я багато розмовляла з Сергієм, сприймала його серйозні, розумні думки про сьогоднішній день, про труднощі, які переживає країна в революційну пору перебудови. До вподоби мені і його пісні — такі відверті, пронизливі, тривожні...

У театрі Сергій Казakov працює другим сезон. Майже щовечора виходить на сцену, хоч, крім Ніколки в

«Днях Турбінних», великих ролей він не має. Але запам'ятовується глядачам навіть у крихітних ролях Охоронця («Арена»), глухонімого хлопчика («Самогубець»).... На тій же зустрічі з інтелігенцією одна глядачка сказала йому: «Я коли вас побачила у цій виставі, то вже ні на кого не дивилася». Сергій вважає, що з театром йому пощастило. Пощастило з режисером, — естетика його близька артистові. В новому сезоні смоленці побачать його у виставах «Дама з намеліями» за О. Дюма-сином, «Принцеса Брамбіла» за Гофманом. А кіровоградці будуть згадувати юного, хороброго Ніколку і залишатимуть на пам'ять собі цей знімок, зроблений нашим фотокореспондентом, коли Серьожка завітав до редакції зі своїми піснями.

— Існує древня мудрість: скажи мені, хто твої друзі, і я скажу, хто ти. Ваших друзів я не знаю, Сергію. Поговоримо про... друзів людства. Ви пише-

те вірші. А читати любите? Кого із сучасних поетів ви поважаєте?

— Йосипа Бродського. Я вважаю його гением.

— А хто ваш улюблений письменник взагалі?

— Іх два. Бунін і Булгаков.

— Коли б ви не були актором, ким би стали?

— Волядом.

— А ви людина з гумором? Де вважає, що коли не актором — то нічим?

— Не зовсім так. Справа в тому, що в романі Михайла Булгакова «Мастер і Маргарита» саме Воляда — чи не найсимпатичніша особа. Він же здається?

Р. МЕВЧЕНКО,
В. ПІСЬКО

ІНФОРМАЦІЯ

На черговому засіданні бюро обкому Компартії України розглянуто питання про організаційно-методичну роботу обкому комсомолу по перебудові ідейно-морального, інтернаціонального і патріотичного виховання молоді у відповідності до вимог XXVII з'їзду КПРС та XX з'їзду ВЛКСМ. Відзначено, що обком комсомолу проводить певну роботу по формуванню у юнаків та дівчат комуністичних переконань, розвитку їх творчості та ініціативи у розв'язанні економічних та соціальних питань.

В ОБКОМІ КОМПАРТІЇ УКРАЇНИ

У той же час вказано, що глибоких якісних змін, які б відповідали умовам демократизації та гласності, в практичній діяльності обкому, міськкомів та райкомів комсомолу по перебудові ідейно-морального, інтернаціонального і патріотичного виховання молоді поки що не відбулося. Ця робота ведеться безсистемно, нерідко у відриві від реального життя. Секретарі, завідувачі відділами, інші відповідальні працівники обкому комсомолу рідко бувають серед комсомольців і молоді за місцем роботи та відпочинку, слабо володіють обстановкою в мо-

лодіжних колективах. Допускаються серйозні прораханки в роботі з активом, доборі, розстановці та вихованні комсомольських кадрів. Прорахунки, які допускаються в ідейно-моральному та політичному вихованні, є наслідком того, що значна частина комсомольців не займає активної життєвої позиції, не бере активної участі у здійсненні радикальної економічної реформи, ре-

лізації завдань Програмної програми. За останній час, наприклад, на третину зменшилась кількість комсомольсько-молодіжних колективів у сільськогосподарському виробництві, понад 20 процентів працюючих комсомольців не виконують норми виробітку. Відзначені недоліки стали можливими тому, що ряд міськкомів, райкомів партії, первинних партійних організацій не в повній мі-

рі забезпечив виконання постанови ЦК КПРС «Про подальше поліпшення роботи з молоддю у зв'язку з підсумками XX з'їзду ВЛКСМ». Бюро обкому партії звернуло увагу комуністів — членів бюро, особисто першого секретаря обкому комсомолу П. Ф. Малого на серйозні недоліки в організаторській роботі по вихованню молоді, зажадало від них вжити заходів по докорінній перебудові справ на цій важливій ділянці роботи.

ЯК ДО БУДНІВ ЗАСПІВ

Саме так можна було б коротко охарактеризувати події Республіканського свята рідної мови, яке проходило на Кіровоградщині з 18 по 21 вересня. Як і на кожному святі, було тут море музики, пісень, танців. Із усіх областей України прибули гості — фольклорні, танцювальні, вокальні, театральні самодіяльні колективи; приїхали до Кіровоградщини письменники з Києва та інших міст: Дмитро Павличко, Іван Драч, Володимир Бровченко, Петро Скунець, Микола Рябчук, Дмитро Кремінь, Галина Гордасевич, Анатолій Бортич та інші майстри слова. Взяти участь у заходах свята заступник голови Ради Міністрів УРСР М. А. Орлик, міністр культури УРСР О. О. Оленко, заступник міністра народної освіти республіки М. В. Фоменко, секретар ЦК комсомолу України О. О. Зінченко, секретар Кіровоградського обкому Компартії України С. М. Шапкіна, голова облвиконкому В. І. Желіба, інші партійні, радянські та комсомольські працівники області. Власне, офіційному відкриттю свята в Кіровограді передували заходи в містах та селах області, які проходили під

егідою свята. Так що свято рідної мови, яке відкривалося в Кіровограді 18 вересня, стало заключною частиною місцевих свят, їх апогеєм. І разом з тим це свято стало своєрідним зачином не лише майбутніх свят, але й нелегких буднів задля відродження рідної мови, повернення їй офіційного статусу, задля збереження й примноження культурних багатств української національної культури.

І, мабуть, цілком закономірним є, що свято звучало не лише в мажорних тонах. У виступах багатьох, і не лише дорослих, а й дітей, звучали тривога і біль за втрати, які спіткали в роки сталінських репресій і застою культуру і мову українського народу, так само як і інших народів країни.

І все ж свято було перш за все позначене оптимізмом. Повнокровно, повноголосно зазвучала на ньому українська мова, виповідаючи про соковитість — духовне життя народу. Вона звучала не лише в піснях, віршах, але й у виступах офіційних осіб, вона промовляла з афіш і транспарантів. І якщо поряд

звучали російська чи молдавська мови, то це сприймалося як ще одне підтвердження рівності правності всіх мов і культур на святі мови української.

Свято, як говорили у своїх виступах Дмитро Павличко, Іван Драч, інші промовці, подарувало всім його учасникам найдорожче — надію. Воно мало дуже багато адрес, проходило і в Кіровограді, і в навколишніх селах, і на хуторі Надія, де в цей же час розпочалося традиційне театральне свято «Вересневий самоцвіт».

Докладніше про Республіканське свято рідної мови, яке проводилося вперше, читайте у наступному номері «Молодого комунара».

Наш кор.

На знімках: спілкуються з Д. ПАВЛИЧКОМ цікаво завжди і кожному; Н. Ю. ТОВІЛЕВИЧ в оточенні вдячних слухачів.

Фото В. ГРИБА.

ПОРАДИМОСЯ РАЗОМ

Секретарі обкому ЛКСМ України П. Малий, О. Котов, редактор газети «Молодий комунар» Ю. Сердюченко зустрілися минулої суботи з комсомольцями і молоддю Новомиргородського району. Провели своєрідний день відкритого листа. На зустрічі в когосп імені Чкалова, з комсомольським активом району, секретарі розповіли про діяльність обкому комсомолу, зосередили увагу на труднощах і проблемах, на актуальних завданнях по комуністич-

ному вихованню молоді. Підкреслено, що і обкому комсомолу, і первинним комсомольським організаціям треба швидше перебудовувати свою роботу у світлі завдань сьогодення. Обмінялися думками з приводу виконання конкретних рубежів обласної комсомольської організації, порадилися з багатьох питань внутрішнього життя.

Редактор тижневика

«МК» розповів про плани редакції газети на 1989 рік, відповів на запитання молоді.

П. Малий, О. Котов, Ю. Сердюченко зустрілися також з воїнами-інтернаціоналістами району.

В цілому відбулася відверта розмова про ті завдання, які сьогодні стоять перед обласною комсомольською організацією. А вже їх вирішувати спільно.

Є 100-тисячна!

КОРОТКО: 1978 РІК — завод «Гідросила» встановлює в своїх цехах обладнання для виготовлення гідротрансмісій. Ліцензію закуплено у ФРН.

1980 РІК — виготовлено 200 гідротрансмісій.

1984 РІК — є 10 тисяч!

І, нарешті, 1988 РІК, вересень. З конвеєра заводу сходять 100-тисячна гідротрансмісія. Навпевне, щоб оцінити старання робітників, варто сказати, що із загальних восьми років виготовлення цих агрегатів за перші чотири їх було зроблено десять тисяч, а за останні чотири — 90 ти-

сяч. Все пізнається в порівнянні. В порівнянні можна побачити і старання гідросилівців. На урочистому мітингу, який відбувся з нагоди випуску ювілейної

ПОГІЯ

трансмисії, звучали прізвища працівників, які стояли біля витоків освоєння.

Завдяки праці цих товаришів, як сказали у своїх виступах головний інженер підприємства В. П. Григор'єв, начальник корпусу насосів Є. А. Григораш, головний конструктор В. О. Тка-

ченко, наша країна відмовилася від закупки аналогічних агрегатів за кордоном.

Сьогодні ювілейний виріб знаходиться в музеї Трудової слави заводу. Його може побачити кожен відвідувач. Та, напевне, не кожен знає, що кілька трудових колективів виборювало право, щоб його виготовити.

І його здобула бригада складальників цеху № 4, яку очолює Олександр Григорович Полівар. До речі, у складанні цього агрегату брали участь і кращі комсомольці цеху — Олег Седнікін та Ігор Милай.

Ю. ДЕТКОВ, заступник секретаря комітету комсомолу заводу «Гідросила».

НОВИНИ КУЛЬТУРИ

МИ РОБИМО КІНО...

У міжколгоспному піонертаборі «Бригантина» поблизу Новоархангельська відбувся XVIII обласний конкурс аматорських фільмів під девізом «За науково-технічний прогрес». Було переглянуто близько 60 стрічок.

Диплом I ступеня приз за кращу програму фільмів одержала народна кіностудія «Символ» профкому Ульяновського цукрокомбінату.

Друге місце — у студії «Обрій» обласного клубу-лабораторії кінолюбителів.

Третьою стала кіностудія «Ятрань» профкому виробничого об'єднання «Друкмаш» (Кіровоград).

О. УСТИНОВСЬКИЙ.

Я ЗНАЮ, хто на мене написав, — губи дівчини тремтіли. — То Іван Юрійович Щербій, наш завуч.

Секретар комітету комсомолу Піщанобридського філіалу Новоукраїнського СПТУ-40 Ліда Сазін вгадала автора скарги, яка надійшла до «Молодого комунара». В ній не було жодного доброзичливого слова про роботу комсомольського ватажка. Одні лише «не» — «немає», «не була», «не вміє».

З новобраним першим секретарем Добровеличківського райкому комсомолу Миколою Лисичем вазначили на папері десять пунктів, які мали на місці перевірити. Що не кажіть — скарга підписана людиною, яка її писала, не анонім жоден.

— Послухай нас, — дружно звернулося до мене декілька райкомівців, — обличчя витрачати даремно час. Знаєш, скільки Щербій плодить писульки? Он і в райком партії написав. Так ту скаргу передали в народний контроль.

Тетяна Гордієнко, секретар — завідувач відділом шкільної та учнівської молоді Добровеличківського райкому комсомолу не приховувала свого обурення:

— Знаєш, чому все так сталося? Ти послухай Ліду, послухай. Дізнаєшся тоді, що то за людина. Бач, написав. Знав же як закінчити: «приїдьте, разом розберемося». З ким надував розбиратися?

РОЗПОВІДЬ ЛІДИ

Почну з дитинства. Навчалася я у восьмирічній школі.

Дружина І. Ю. Щербія — Галина Василівна — була моїм класним керівником. Якось після уроків сказала мені:

— Проведи мене додому.

Думаю: чого б це? Але що поробиш — попросила. От і проводжу. А по дорозі Галина Василівна просить мене, щоб я дома (але борони боже про це сказати навіть батькам!) написала хвалебний лист про її чоловіка.

Щоб не виникла підозра, отой лист, (начебто я забулася вкинути) мусила покласти в щоденник. Назавтра вона мала мене викликати відповідати і тихцем забрати мого листа.

Дома я не знаходила собі місця. Як це: писати неправду? Подруги відвернуть ж від мене. Івана Юрійовича ми не любили: бив нас дерев'яною указкою, яку ми викинули. Пізніше купив розкладну металеву ручку.

Сказала про все батькам. Ті заборонили будь-що писати.

Після цього я відчувала неприязнь з боку класного керівника Галини Василівни. Через це й перейшла пізніше в іншу школу навчатися.

Івана Юрійовича тоді виключили з партії, і він теж пішов з восьмирічки. Після того випадку ми стали жити в неприязні, яка й по сьогодні залишилася. Не вітаємося.

Коли я прийшла в філіал Новоукраїнського СПТУ-40 секретарем комсомольської організації, мене Іван Юрійович не то що зневажав — ненавидів. Треба в міші місяця взяти виписку про неприязнь учнів — ки-

дав мені цю виписку на підлогу, або демонстративно заносив її до завідувочого філіалом. Я йшла туди слідом і забирала.

Десь весною їздила група з Новоукраїнського училища в Миколаїв, щоб запозичити їхній досвід. З нашого філіалу випало поїхати мені й завучу. Галина Василівна після приїзду сказала моїй свекрусі, що я десь шлялася і в Миколаєві не була.

Почалися сімейні неприязні. Мусила їздити в Новоукраїнку і письмово (плакала, таке приниженнє!) брала свідчення тих, з ким їздила, з ким разом харчувалися, спали в гуртожитку. Все це ж бачив

шого слова за «препогана» не можу підібрати в українському лексиконі.

Про Ліду Володимир Іванович повідомив, що вона оживила комсомол, якого, за його словами, до появи звільненого секретаря комітету комсомолу і видно не було. Ще попросив В. І. Щербію, щоб газета всі слова викладачів, учнів, привела без пом'якшень.

— Судить самі: у нас відбувалася нарада, яка спонтанно переросла у збори колективу. На них проти того, щоб І. Ю. Щербій був у нас завучем проголосувало 18 чоловік, а його підтримало тільки двоє.

Від завідувочого Піщанобридським філіалом СПТУ-40

лись, чи що, проти Івана Юрійовича Щербія. З цими думками, навіть надією ми прийшли до автора скарги.

Перебиваючи і вставляючи свої думки, він випитував: а що ж ми дізналися, неважко всі, з ким ми зустрічалися і отак, проти нього, завуча?

Людина мінялася. Ми відчували й до себе якусь неприязнь:

— Ви ж комсомольці і комсомольців не критикуватимете. Ліда ж нічого не робить, нічого, — підкреслював Іван Юрійович.

— Чому ж не допоможе-те?

— Я завуч з навчальної частини.

ЛИСТ ПОКЛИКАВ У ДОРОГУ

І. Ю. Щербій, але таким методом задумав помститися мені.

РОЗМОВИ

Ми довго розшукували в Піщаному Броді викладачів філіалу Новоукраїнського училища. Дехто з них був у відпустці, декого вдалося побачити, поговорити з ними.

— Скарга на Ліду? — Віктор Валерійович Василівна аж здивувався. — За що?

Дізнавшись, хто автор, стелав плечима:

— Так, Іван Юрійович полюбляє з себе вдавати борця за перебудову. Все солодко говорить, але слова — словами, а справи зовсім інші. Цікаво: а чому ж він не допомагає Ліді в роботі? У скарзі правди — майже немає.

Чому «майже», Віктор Валерійович теж пояснив. У скарзі йшлося, що не проводяться вечори відпочинку, дискотеки. Де ж їх проводили? У спортзалі? Так там тісно і незручно. Втім, вечори відпочинку, вікторини бувають. І не так вже й рідко.

Зрештою, можна їх організувати й краще. Та допомоги Ліда ні від кого майже не отримує. Самій важко. Хоч досвід комсомольської роботи є, й не малий — з 1982 по 1987 рік працювала комсоргом у колегії «Шлях до комунізму». Звідтіля пішла не тому, що, як «повідомляв» Іван Юрійович, роботу завалила, а тому, що ставку скоротили. Це підтвердили при зустрічі голова правління і парторг цього господарства. І ще сказали, що з роботою справлялася, що претензій до неї ніхто не мав.

Голова профкому філіалу Володимир Іванович Щербію, який тут трудиться, як кажуть, з першого дня відкриття філіалу, тільки руками розвів:

— Ото людина... Ладна всіх з'їсти, вилізи на гору і командувати. Навіть м'як-

Івана Олексійовича Кашеева дізналися, що І. Ю. Щербій шлях «очисає» собі різними «писульками». Чому на Ліду написав скаргу натомість, щоб допомогти? Так навіщо йому під боком свідок подій десятирічної давності? Зрештою, не на одну Ліду летіли скарги. І, напевно, ще летітимуть. Така вже в чоловіка вдача.

На зборах інженерно-педагогічних працівників, що відбувалися наприкінці травня (після них зразу ж і полетіли скарги!), Григорій Макарович Протас вніс пропозицію: звільнити І. Ю. Щербія від роботи завучем.

— Я ще кілька разів перепитав, — розповідає І. О. Кашеев, — чи є в когось інші пропозиції. Не було. Голосували. Вісімнадцятеро не виявили довіри до завуча. Лише двоє підтримали його.

Якби Ліда була й генієм, вона б сама нічого не зробила. Бо навіть коли викладач захворіє, чи у виховну годину (попробуй збори учнів, які роз'їжджаються по району додому) дівчина знайшла на жинках, і закінчуючи, здавалось би, озлобленим на комсорга Юрієм Дінулом, котрий отримав сувору догану за пиятику, так всі вони за рік часу полюбили Ліду як комсорга, про неї — тільки хороше говорили.

Можна ще і ще перераховувати прізвиська викладачів, які були в своїй думці одностайними: завуч прагнув розділити колектив на «своїх» і «чужих», створював нездоровий клімат у колективі. Ну а учні, починаючи від найкращого — Миколи Жуматія, якого ми знайшли на жинках, і закінчуючи, здавалось би, озлобленим на комсорга Юрієм Дінулом, котрий отримав сувору догану за пиятику, так всі вони за рік часу полюбили Ліду як комсорга, про неї — тільки хороше говорили.

Міг би ще раз вступити

ЗАМІСТЬ ПІСЛЯМОВИ

Коли матеріал був підготовлений до друку, в редакцію зайшов І. Ю. Щербій.

Іван Юрійович наполягав, щоб скаргу перевірили іще раз, мовляв, коли кореспондент приїжджав, було літо, а всі викладачі, майстри — у відпустках.

Ми вдруге побували в самому Новоукраїнському СПТУ-40, зустрілися з його директором О. М. Барно. Ось які думки Олександр Миколайович про І. Ю. Щербія:

— Ця людина «вникає» до подробиць в роботу, особисте життя всіх працівників, тероризує колектив філіалу нашого училища. Своїх же недоліків не помічає...

Про роботу Ліди Сазін ми почули лише позитивні відгуки як від директора училища, так і від майстрів, викладачів, учнів філіалу.

Багато чого можна розповісти після другої поїздки. Та не будемо вдаватися до повторень. Думка у викладачів, майстрів одностайна — Ліда чесна, порядна людина.

Про Івана Юрійовича Щербія так ніхто не сказав...

Розмова не вдавалася. Все, що ми почули, виявляється було неправдою. Була якась плутанина. Підійшла Галина Василівна і звернувшись до нас, що не терпить заперечень, голом підтримувала чоловіка, благо, була в деталях «усім» обізнана.

Ніякі думки людей до уваги не бралися. Навіть пролунала заява, що в філіалі училища всі п'яниці, а Іван Юрійович великий борець за тверезість... Що ж виходить? Всі вісімнадцять — п'яниці...

Ліда взагалі... Її, виявляється, без вищої освіти по блату попередній перший секретар райкому комсомолу В. Новосад «назначив». Довелося втрутитися в розмову і Миколі Лисичу, який сказав, що і в нього немає вищої освіти.

— Чого б це ми на Ліду злилися, ми за перебудову, а вона нічого не робить. І, взагалі, ніхто нічого не робить, — чули ми.

Нагадали про події десятирічної давності, історію з листом.

О, краще було б з цього й почати. Як усе змінилось. Секунда — розгубленість і:

— Навіщо згадувати минуле. Оно і Бухаріна, і Рикова, Тухачевського реабілітували, відновили в партії. Міг би ще раз вступити

в партію і Іван Юрійович, та... То часи були несправедливі.

Тепер уже нам дух перепохило. Переглянувся з Миколою: от і маєш, в один ряд Галина Василівна до Тухачевського, Рикова, Бухаріна поставила і свого «потерпілого» чоловіка.

Чули ми багато красивих слів про перебудову. Названо було і ряд недоліків у роботі інженерно-педагогічного персоналу Піщанобридського філіалу Новоукраїнського СПТУ-40. До речі, недоліків тут справді вистачає. А ще більше — роботи. На питання, чому ж Іван Юрійович не виключиться в роботу, він відповів:

як просила Ліду написати лист, про те, як мстила їй, та й що сьогодні мстить (згадаймо, як свекрусі Лідиній збрехала, що її чоловік не бачив дівчини в Миколаєві...)?

ВІД АВТОРА

Вечоріло... Ми з Миколою Лисичем під враженням перевірки скарги ніяк не могли заспокоїтися.

— Бідна Ліда. Треба ж так, щоб доля знову звела її з Іваном Юрійовичем. Можливо, колись він зрозуміє, що треба й самому покращувати роботу в філіалі...

Можливо, й зрозуміє. Адже треба допомогти в комсомольській роботі і Ліді. Є в неї перші успіхи, є, звичайно, й недоліки. Не все гаразд у комсомольській роботі. З дозвіллям, наприклад, треба вирішити питання. Щоб ті ж вечори відпочинку проходили регулярно. Варто більше уваги приділяти і виховній роботі.

Трапляються прикрі випадки, коли учні «зазирають» у чарку. Звичайно, їх за це карають, але одними покараннями становище не змінить. Тут слід продумати, як запобігти цим випадкам. Бо, дивись, щось трапиться, так Іван Юрійович все запише в свій «чорний» зошит. До речі, в І. Ю. Щербія такий зошит є. Про всіх і про все туди старанно занотовував завуч. Потім строчив скарги.

Щоправда, скарга, яка була написана на Ліду, була наклепом. Бо всі ті десять пунктів, які ми зазначили ще в райкомі комсомолу, повністю не підтвердилися. Зауваження, звичайно, були. Та про свої недоліки Ліда знає. Не лише знає, а й прагне їх ліквідувати. От їй би допомогти, а не заважати.

Були в скарзі й такі пропозиції, які інакше й не назовеш, як помстою. За що? Мабуть, враховуючи минуле, за те, що не співала дівчина під сопілку Івана Юрійовича. З дитинства не пішла супроти правди, а тут, в філіалі, не розділила думок завуча.

Та хто їх і розділює?

Дивно, чому в наш час І. Ю. Щербій вирішив розправитися з непокориною, та ще й таким нечесним методом. І не лише з однією Лідою. Скарги для нього — не новина.

До речі, в тій скарзі, що надійшла до «Молодого комунара», були такі слова «попитайте... Ми питали. Відшукували людей, які у відпустці, відшукували учнів, які жинували. Питали. Думка була одностайною: усе написане — наклеп.

Ю. ЯРОВИЙ,
спецкор «Молодого комунара».

Добровеличківський район.

ОСІННІ ПОБАЧЕННЯ

САМЕ НА НИХ НЕРІДКО ПЕРЕТВОРЮЮТЬСЯ ЗУСТРІЧІ КОМСОМОЛЬСЬКИХ ПРАЦІВНИКІВ ІЗ РЯДОВИМИ СПІЛЧАНАМИ

«Товариші, сьогодні у нас на зборах присутній представник...» — і далі йдуть прізвиська і назви вищестоящих інстанцій. Звичайна картина під час звітів і виборів, чи не правда? Звичайна навіть зараз, коли ми ламаємо старі методи роботи...

Шукаючи кабінет, де незабаром повинні були розпочатися звітно-виборні збори комсомольської групи АТС-2 Олександрійського вузла зв'язку, нам з Василем Морозом, заворгом міським комсомолу, довелося йти через апаратний зал — місце досить незвичне для сторонньої людини. Зал був наповнений дзвінками, клацанням — десь там, у недрах електронних приладів, з'єднувалися і роз'єднувалися абоненти, саме тут сходилися ниточки телефонних розмов з усієї Олександрії, вірніше навіть з усього району. Та техніка технікою, а без дбайливих жіночих рук тут не обійтися, тому не можна не проникнутися повагою до трудівниць АТС, в тому числі й молодих. Через п'ять хвилин про АТС, про колектив, який тут працює, довелося забути: почалася звітна доповідь комсорга Ірини Лявченко. Чулися слова про відповідальний етап у житті країни, про перебудову і демократію, бігцем було сказано про виконання плану колективом АТС... Через кілька хвилин доповідь закінчилася... Настала тиша. Її перервала голосуюча на зборах:

— Переходимо до другого питання — виборів нового групкомсорга...

— Чекайте, дівчата, — втрутився В. Мороз, — а обговорювати доповідь ви що ж не збираєтесь!

Після настійливих закликів, запитань: «Хіба немає у вас проблем!» комсомолки все ж таки почали говорити... Говорити про те, що їм по суті немає про що говорити: «Приняв у нас чудовий комсорг, претензій до неї немає».

Мимоволі помітив, що, розповідаючи про комсорга, дівчата зверталися в першу чергу до нас «гостей» зборів. І ненароком відчув себе тим самим «перевіряючим», про яких так багато було мови буквально годину тому, на Олександрійському електромеханічному заводі...

Днем раніше електромеханічний завод приймав цільний «десант» перевіряючих, які прибули на звітно-виборні збори у групах. Ось саме це і стало приводом до гострої і полемічної розмови, яка розгорілася наступного дня з групкомсоргами.

Для початку надамо їм слово.

Тетяна КРАВЦОВА, технік-технолог цеху друкованих плат:

— Чи були якісь зауваження з боку перевіряючих? Так. І найперше — у моїй доповіді пролунало мало критики.

Заради об'єктивності додаю, що у Тетяни звітно-виборні збори на фоні інших, які відбулися в цей день, пройшли б більш-менш організовано, якби не накладна, і серйозна: значну частину комсомольців адміністрація... не відпустила з робочих місць на збори. І лише потім, коли настав час голосувати, дозволили все ж таки цим молодим робітникам взяти в них участь.

— Мабуть, подіяв авторитет «гостя» — інструктора міськомуні партії? — запитую у Тетяні.

— Можливо.

— Так що вам цей візит тільки допоміг?

— Не сказала б. Моя думка така — набагато краще, якби представники вищестоящих інстанцій прибували не тільки на самі збори, а й перед ними.

— Що б від цього змінилося?

— Допомогли б підготуватися, підказали б. Погодяться, від цього справа тільки виграла б.

Досить несподіваний поворот... Втім послухаємо інших групкомсоргів. У комсомольській групі десятого відділу СКБ заводу стався безпрецедентний випадок — звітно-виборні збори почалися, але були перервані на середині. Хоча, якщо бути об'єктивним, могли й не починатися — з 17 комсомольців були присутні лише вісім, тобто не було кворуму. Але розпочалися — групкомсорг Наталя Луценко прочитала доповідь, потім були виступи, але виступали не комсомольці, а перевіряючі — начальник відділу, він же секретар парторганізації СКБ Ю. П. Тороповський, інструктор міськомуні партії В. О. Демур, заступник секретаря заводського комітету комсомолу О. Вознюк. Виступали з критикою і, як сказала Наталя, «з побажаннями». Було прийнято рішення — збори перенести, тому, що й доповідь була кудиському, і комсомольці, судячи з усього, не підготовленими.

Як треба «готуватися», розповів секретар комсомольського бюро відділу головного метролога Ігор РУДМАН:

— Про те, що будуть перевіряючі, я знав уже в три години. Тож підготував кімнату головного метролога, знайшли трибуну. На стінах вивісили випуски «Комсомольського прожектора», стінгазети. Гості — представники обкому комсомолу О. Городний і ЦК ЛКСМУ В. Гежа, а з ними представники адміністрації і комітету комсомолу заводу прийшли ще до початку. Виступив з доповіддю я, потім начальник штабу «КП». Заздалегідь «підготували» двох виступаючих, але вийшов тільки один. Потім взяв слово ще один комсомолец і обговорення закінчилося. Почалися вибори нового секретаря і розгорілася дискусія з приводу того, скільки треба набрати голосів — 50 процентів чи дві третини. Секретар комітету комсомолу Толя Свешников побіг за інструкцією, не знайшов... Нарешті, один з «гостей» підказав, як треба діяти, і обрали мене — вже без всяких дебатів, висування якихось аргументів.

— Як ти вважаєш, був якийсь толк від цих зборів?

— Та ніякого! Бо пройшли вони для показухи, без душі.

— А от я вважаю, — сказала Наталя Луценко, — що наші збори, які «провадилися», пройшли якраз «від душі», в усякому разі ми не приховували, в якому стані наша організація.

І вона по-своєму має рацію. Тому, що неможливо перебудуватися, не знаючи своїх недоліків. Як, втім, і безглуздо заклимати до перебудови нижчестоячі колективи, не знаючи про справжній стан справ. Тим більше, що така увага з боку перевіряючих до електромеханічного заводу швидше за все не була випадковою. Напередодні, як повідомив В. Мороз, з восьми звітно-виборних зборів було «зірвано»... вісім. Тож можна зрозуміти, що це викликало занепокоєння. І треба було очікувати серйозної розмови...

— Які були висловлені побажання? — перепитує Н. Луценко. — Щоб при підготовці цих зборів я спиралася на минулорічні звіти і вибори. Але ж я сама знаю, що вони були проведені вхолосту. Ще представники говорили, що в інших організаціях справи значно

кращі. Але в яких саме? Я б пішла повчитись, перейняти досвід. Ну, а стосовно доповіді було сказано: «Треба, щоб зачепила за живе».

Ігор Рудман:

— Які були побажання? Ніяких... Гості не виступали. «Зачепити за живе». Зараз ясно: щоб звітно-виборні збори й справді працювали на перебудову, треба створити на них таку атмосферу, щоб зацікавленим учасником став кожен і тоді не треба буде «підготувати» нікого, люди самі знайдуть, що сказати. А як виступаючих, люди самі знайдуть, що сказати. А як секретар може дати на це запитання відповідь. Ось то-се, як думаєш про допомогу тих самих тозаришів, яких ді й думаєш про допомогу тих самих тозаришів, яких представляють комсомольцями перед початком зборів. У них і досвід, і знань побільше. Та тільки навіряд чи хто може згадати, коли це різноманітні «представники» з'являлися не на самі збори, а під час їх підготовки. Чи, може, вони не зацікавлені в кінцевому успіху?

— Чому, якщо у нас щось не виходить, обов'язково приїжджають перевіряючі, щоб «зняти стружку»? А чому вони не стануть не «перевіряючими», а допомагаючими? — каже Олександр ГРОШЕВ, секретар комсомольського бюро СКБ, — навіть якщо все пройде нормально, який ефект від відвідання зборів заїжджими гостями? Тільки той, що ми справимо на них враження?

І хоч Олександр додав потім, що це лише його особиста думка, все ж, думаю, з ним можуть погодитись секретарі багатьох низових організацій. Як і з словами Наталі Луценко, що краще було б, якби представники міськомуні і обкому бували в комсомольських групах не під час звітно-виборної кампанії, а протягом усього року.

До речі, нічого дивного, що на ОЕМЗ так невдало розпочалися звіти і вибори, адже й протягом року тут далеко не регулярно проходили збори в групах. Невже й справді можна було очікувати активності від комсомольців ось тепер, під час звітно-виборної кампанії. Але ж перебудова — не кампанія. І неважко всерйоз можна надіятися, що «десанти» перевіряючих, які перетворюються на своєрідні короточасні «осінні побачення», можуть якось змінити стан справ. Адже будемо відвертими — ефект якраз діаметрально протилежний, бо, як сказав Ігор Рудман, «відверта розмова не веде до перебудови, і говорити будуть хлопці від душі, коли не буде попереджень, що нас прийдуть контролювати». І зізнаюсь: ось такі перевірки — ну, як ви там внизу перебудовуєтесь! — причому раз на рік, аже віджили себе. Знову стара хвороба: йдемо до нових завдань старим прототереним шляхом. Так звичайно легше, та чи розумніше!

Ми запевняємо і закликаємо комсомольців, що фундамент перебудови закладається ось зараз, під час звітів і виборів. То може, крім закликів, і самим докласти рук до його зведення?

...Такі думки виникли під час розмови на електромеханічному заводі, а зараз ми з Василем Морозом сиділи на зборах АТС-2 і дівчата розгублено мовчали, а найсміливіші «оборонялися»: «Ми працюємо кожна на своєму місці, які там спільні проблеми». Потім, коли майже без дискусії обрали нового групкомсорга і порядок денний було вичерпано, Василь заговорив з комсомолками про проблеми, що його турбували. Як налагодити дозвілля молоді в місті, що вони самі можуть для цього зробити? І дівчата розговорились. А коли Мороз запропонував провести суботник в парку, деякі без вагань його підтримали:

— Я, наприклад, перша вийду, бо вже з дитиною і відпочити ніде!

А вони, виявляється, зовсім не пасивні, ці дівчата...

М. Олександрія.

М. МЕДВІДЬ.

Міліцейський «загін милосердя»

Які питання можна було б винести на звітно-виборні збори комсомольців УВС? Про деякі з них на прохання редакції говорить секретар комітету комсомолу УВС обласного Олександр САЙКО:

«Швидко і точно виконати доручення комсомольської організації, довести початку роботу до кінця», — так розуміє свій обов'язок міліціонер підрозділу патрульно-постової служби старшина міліції Олександр Михайлов. Він відповідальний за роботу по наданню допомоги оперативним комсомольським загонам міста. На жаль, без належної підтримки міськомуні комсомолу ця робота залишається мало-ефективною.

Всього кілька років тому як про повину ми говорили про створення комсомольсько-молодіжних колективів у міліції. А сьогодні уже важко уявити собі комсомольську організацію без них. Приклад у роботі показують КМК окремого підрозділу дорожньо-патрульної служби УВС обласного (керівник В. Кравченко), окремого підрозділу відомчої міліції (керівник А. Губін), під-

розділу патрульно-постової служби (керівник В. Стадницький).

Однак питання поліпшення роботи КМК залишається на порядку денному.

У той час, як у Кіровограді створюються кооперативи милосердя, комсомольці медичної служби УВС на зборах вирішили створити свій «загін милосердя». В основу роботи якого покладено передусім безкорисливість. Закріпили комсомольців за пенсіонерами МВС, які потребують постійної допомоги. І уже зараз в комітет комсомолу дзвонять люди з проханням сказати слова ввічливості на адресу комсомолки-медика Людмили Іванової.

Говорячи про будні міліцейської комсомолії, я не можу не торкнутися житлово-побутових умов.

Багато комсомольців змушені проживати на приватних квартирах, в кращому

разі в гуртожитках, які належать різним організаціям і відомствам. Посесення туди в останній час також стало важкоздійснюваним.

А чому б нашому міськомуні не підтримати клопотання міськомуні комсомолу про заселення в усі робітничі гуртожитки по одному або два молодих працівники міліції з метою надання допомоги в підтриманні належного громадського порядку в них? Такий досвід є, наприклад, у Полтаві.

Неодноразово міліціонери патрульно-постової служби самі виявляли на своїх ділянках квартири з частковими зручностями або без зручностей, в яких ніхто не проживає протягом довгого часу (таке житло знайшов, приміром, комсомолец Ю. Бугня). Однак на клопотання керівництва відділу охорони громадського порядку і прохання мешканців даного будинку про заселення цієї квартири працівником міліції міськомуні дає негативну відповідь.

Цього року ми добилися участі 6-ти комсомольців у будівництві МЖК. Планується рекомендувати і на початку 1989 року 6 чоловік бійцями третього загону МЖК-1. Але цього, на жаль, дуже мало.

У короткі години між чергуваннями багатьох молодих працівників можна побачити в спортзалах, на стадіоні. А комсомольці І. Нечай та О. Нагорна відібрали групу дітей дошкільного дитячого будинку, здатних займатися гімнастикою, і регулярно проводять з ними тренування.

Колектив художньої самодіяльності УВС у липні цього року виступив перед працівниками міліції, які виконують завдання по ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Багатою відома солістка вокально-інструментального ансамблю Т. Клепайло. Однак ці приклади не говорять про задовільний стан справ. Ми не досягли масовості як у спорті, так і в художній самодіяльності.

...під час виконання Інтернаціонального обов'язку у складі обмеженого контингенту радянських військ в Афганістані немало випробувань випало на долю молодшого сержанта Леоніда Булиги. «У сорочці народилися...» — так накуту про нього тепер у Мінському госпіталі. Усе ціле, але не хоче слухатися, нерухома рука і нога. Леонід все ж прагне бігати, піднімати хворою рукою гирі... Він знає і вірить, що мусить стати повноцінною людиною. (Фотохроніка ТАРС).

«А я — на пташиних правах!»

Кожен рік сотні вузів, технікумів, училищ випускають мільйони спеціалістів різного профілю. Це добре, що наша молодь прагне здобути вищу освіту, бути корисним нашому суспільству. А чи кожен зможе, точніше, чи кожному дадуть змогу реалізувати себе в тій чи іншій галузі народного господарства? Питання на перший погляд багатьом видається дивним. Та, мабуть, не дарма і «Молодий комунар» у номері за 18 червня звернувся до проблем молодих спеціалістів (стаття «Втекти чи залишитися»)?

Я розмовляю з молодим спеціалістом, випускником Кіровоградського державного педагогічного інституту імені О. С. Пушкіна Наталею С. (вона просила не вказувати прізвища).

— Наталю, де і ким ти працюєш?

— Вихователкою в дитсадку.

— Це за спеціальністю?

— Не зовсім, бо я вчителька російської мови та літератури, але таких вакансій у школах міста не знайдеш...

А ось інший мій знайомий — випускник КІСМУ працює... сантехніком. І ніхто цьому особливо не

дивується. Стало звичайним явищем і таке: випускник іде за направленням, але на місці виявляється, що потрібен. Виникає питання, — навіщо все це? Адже, щоб вивчити людину, наша держава витрачає великі кошти. А може тому не дуже бажані молоді спеціалісти, що приносять із собою нерідко нове ставлення до праці, новий підхід до вирішення різних виробничих питань? Чи ж можна забезпечити прогрес нашого суспільства при негативному ставленні до такої молоді?

Недавно на вулиці Володарського зустріла я знайому. Вона, вся в слезах, вибігла з дверей обласного протитуберкульозного диспансеру. Запитую: що трапилось? Вона й розказала:

— Ось уже два роки працюю в диспансері за направленням. Робота як робота, самі розумієте, бувають часом і неприємності, де їх не буває. Але все одно ніяк не зрозумію: чому у нас таке ставлення до молодих спеціалістів? Адже ніби і права якісь нам надано, та не завжди на них звважають, в усякому разі у нас. Що ж мені робити — кидати медицину! Так я ж

із дитинства хотіла стати медиком, робити людям добро. Але тепер мені, молодому спеціалісту, по кілька разів на день кажуть, що звільняють за статтю, то де та правда! Крім своєї роботи виконувала ще й іншу, додаткову. Важко було, кілька разів підходила до старшої медичної сестри відділення, просила її, щоб дала мені ще півставки, або хоч би чверть. Але

майже завжди у відповідь чулося: «Ні!». Якоюсь, правда, старша медсестра сказала, що ці півставки треба дати тим, хто йде скоро на пенсію, щоб та пенсія була вищою...

Я знала, що дівчина ця живе в Кіровограді без батьків, без ніякої підтримки. Мати у неї тяжко хворіє, батько працює сам. Гроші з дому вона старається не брати, адже в сім'ї ще є діти...

— Я тоді розповіла цій жінці, що, було, жила за 40 копійок на один день. Вона пожаліла мене і до-

зволнила попрацювати два місяці на півтори ставки (почався сезон відпусток). Тепер знову я працюю на одну ставку... Ім добре, у них є і житло, і гроші заробляють не малі. Але ж у них є свої діти, чому ж ці люди мене не розуміють? У мене нерви не витримують, я почала сперечатися з усіма. Але це нічого не дало, тільки собі гірше зробила: сказала, щоб я йшла «на всі чотири сторони», якщо мені тут так погано...

Я на мить уявила себе

на місці цієї дівчини, і мені стало страшно. Досі вона жила тимчасово в гуртожитку (поселили на прохання адміністрації), а до цього був інший гуртожиток, де доводилося платити по 20 карбованців щомісяця. Мабуть, трохи не до речі я запитала:

— А як у тебе особисте життя?

— Яке там особисте життя, коли стільки всяких проблем! Та мені після робочого дня нічого вже не хочеться, крім спокою. Тут же не можна йти на роботу, ні з роботи йти з нормальним настроєм!

Вона побігла, як сказала, в якусь лікарню, де збирається влаштуватися на роботу. А я лишилася сам-на-сам із своїми думками про поchte. Ставлення до молодих спеціалістів у нас і справді, як пишуть газети, «не на високому рівні». Вони жусі (та, власне, й авторка цих рядків теж) ще зовсім молоді люди, яких так треба підтримати, щоб не збилися вони з пуття, щоб не розчарувалися, не стали циніками... Та все частіше виникає сумнів у тому, що когось це небабдуже. Чи, може, це тільки моїм знайомим так не щастить, чи, може, я чогось не розумію?

Ю. МИРОНЧУК.

м. Кіровоград.

Пісня гарна, за душу бере...

Мал. О. ГУЦОЛА.

ЧИ Є ПРОБЛЕМИ

З ПЕРЕДПЛАТОЮ?

Є, ще й неабиякі, в основному через лімітування багатьох видань. А як у місті Олександрії, так і в районі? Інтерв'ю дає начальник відділу по розповсюдженню преси Олександрійського району зв'язку Л. Я. БЕСАРАБ.

— Лідіє Яківно, чим відрізняється нинішня передплата кампанія від попередніх? Які видання найбільше цікавлять людей?

— Помітно зріс попит на центральні газети і особливо журнали. Скажімо, кілька років тому «Огонёк» був дорожчим журналом, брали його тільки любителі кросвордів, а відколи редактором став Віталій Короткий, через гостросоціалістичні, історичні матеріали журнал парозхвату.

— Нарозхвату, а передплату обмежують... Паперу обмаль? Можна було б «економити» його на нових журналах. А то не встигне створитися якесь нове товариство (тверезості, фонд культури, Дитячий фонд) — одразу видає журнал. Може, варто було б зачекати, подивитися, що те товариство зробить, чи життєздатне воно... З року в рік зростає кількість автолюбівелів і відповідний попит на журнал «За рулем», а він песь час лишається дефіцитним... Що ви думаєте з цього приводу?

— У появі жорстких лімітів читачі бачать звуження гласності. Почасті так воно і є. Посилання на відсутність паперу та друкарського обладнання мало кого втішають.

— Яка ваша думка про «Молодий комунар» як тижневик?

— Молодіжка стала кращою. Звертають на се-

бе увагу публікації П. Селіцького, В. Бондаря, В. Левочки. Прикрасою газети є гостросоціалістичні матеріали Н. Даниленко про неформальні об'єднання молоді, паркоманію, пияцтво... А от спортивна тематика стала висвітлюватися бідніше. Тут явно треба поправляти становище. Більше треба приділяти уваги і розповідям про організацію дозвілля молоді, причому не тільки в містах, а й у селах області. Тоді у газети було б іще більше прихильників.

— Як продається «МК» в роздріб?

— Щомісяця ми продаємо близько 400 екземплярів. Це немало, якщо врахувати, що кожен примірник читає не одна людина. На початку року були неув'язки із середньою вклядкою газети, тепер ця проблема не стоїть ні перед листоношами, ні перед продавцями.

— Чи цікавляться ходом передплати на тижневик комсомольські працівники?

— Не просто цікавляться, а й надають всляку допомогу. З працівниками міського та районного комітетів ЛКСМУ ми зустрічаємося щотижня, пам'ятаємо конкретні заходи по розширенню передплати на молодіжні видання, в тому числі на «МК».

Вів Бєсєду
В. РОВЕНКО.

МАБУТЬ, ще ніколи, відколи виходить у Львові журнал «Жовтень», ми не одержували так багато читачських листів, як тепер. Пишуть нам з усіх куточків України, Кубані, Казахстану. Зміст цієї читачської зливи найрізноманітніший: підтримка перебування, яку проводить у країні партія, засудження сталінізму, бюрократії, турбота про розвиток української мови, усієї культури. В багатьох листах читачі відзначають зростаючу попу-

займе в журналі вагоме місце. Водночас плануємо публікувати твори забутих поетів або ж поетів, на яких свого часу було накладено політичне табу. Зокрема, хочемо познакомити читачів із творчістю Святослава Гордієнського. Будуть надруковані також вірші українських поетів, які проживають у соціалістичних країнах — Іллі Галайди з Чехословаччини, Остапа Ланського з Польщі, Теофіла Ребошанки з Румунії.

«Цеймонтові крамниці» єврейського письменника Бруно Шульца, який загинув у Дрогобицькому гетто. Гостросюжетний роман «Київ. 1937» пропонує журналові Р. Самбук.

Редакція і наступного року пильну увагу приділятиме найпопулярнішому розділові журналу «Пошук», де протягом року надрукуємо другий том «Історії запорозьких козаків».

«ПИШУТЬ НАМ З УСІХ КУТОЧКІВ...»

лярність журналу (вдвоє зріс його тираж), підтримують наші починальники. Не обходиться також без гострої критики, порад, рекомендацій і побажань. Є листи, в яких автори пропонують свою допомогу в передплатній кампанії...

Ми розуміємо, що популярність «Жовтня» залежить не тільки від широкі зацікавленості чи високої національної свідомості читачів, а й насамперед від нас, працівників редакції, від того, який журнал будемо робити. І тому вже тепер добираємо твори для публікації у наступному році, зважаємо їхню художню та пізнавальну вартість.

То що ж появиться цікавого на сторінках «Жовтня» 1989 року? Спершу про поезію. Сучасна українська поезія

Розділ прози почне рік новою повістю Є. Гуцала «Прокляття», сучасним романом Д. Герасимчука «Чотири корми». Віддамо, нарешті, читачам давню заборгованість і опублікуємо історичний роман М. Тарнавського про Кармелюка, роман-есе Р. Горака і Я. Гнатива «Микола Устиянович». Приємною несподіванкою для читачів стане публікація історичної повісті Б. Лепкого «Вадим» та історичної повісті Ю. Опільського «Золотий лев». Обіцяємо нам свій новий історичний роман П. Загребельний. Фактично наново відкриємо для нашої літератури забутого українського повеліста, котрий помер у США. — Івана Керницького. З перекладних творів привертимо увагу

Д. Яворницького, працю М. Грушевського «Культурно-національний рух на Україні в XVI—XVII ст.», «Хроніку польську, литовську, жмудську і всієї Русі» польського хроніста XVI століття Матвія Стрийковського, «Мандрівні записи Павла Халєбського», дослідження-есе Г. Нудьги «Суд над українськими поетами XVI століття» та інші матеріали.

Давня традиція нашого журналу — широке висвітлення мистецького життя республіки. Крім нарисів про сучасних митців, оглядів художніх виставок, рецензій на театральні вистави, у портфелі призначено чимало оповідей-досліджень про видатних художників минулого Івана Холодного, Михайла Войчука, Теофіла Копистянського.

нає стосується!», «Шкільний клуб «Жовтня», «Екологічний клуб «Служба «Дністра». До 50-річчя воз'єднання західноукраїнських земель в єдиній Українській Радянській державі надрукуємо низку матеріалів про революційних та культурних діячів, чимало з яких загинуло у сталінських катівнях.

Розумію, що запановано нами дуже багато, а обсяг журналу, незважаючи на наші старання, не збільшується. Все ж колектив редакції, відчувачи величезну підтримку читачів часопису, робитиме все для того, щоб «Жовтень» цієї переломної час був справжнім рупором перебудови.

Роман ФЕДОРІВ,
головний редактор
журналу «Жовтень».

«...І СОЛІДНИЙ ДЯДЯ НА БЕРЕЗІ»

Під таким заголовком у номері «Молодого комунара» за 28 травня ц. р. було вміщено критичну замітку про недоліки в охороні природи, зокрема — про забруднення

манькозливного середовища через несправність каналізації у с. Соколівці Кіровоградського району. На редакції надійшла така відповідь голови «Кіровоградоб-

агробуду» О. В. КОВАЛЕНКА:

— З приводу публікації «...І солідний дядя на березі» повідомляємо, що цій будівельній підприємству «Кіровоградськбуд» та «Спецсільгоспмонтаж» ведуть будівництво очисних спо-

руз. У дано проектно-кошторисною документацією та раніше розробленими й затвердженими заходами. Готові об'єкти насосної станції й очисних споруд будуть введені в експлуатацію у жовтні ц. р.

Мелодії з Південного Бугу

НАШІ ІНТЕРВ'Ю

Нещодавно композитор Ігор Крутий відвідав місто Гайворон, де народився і виріс. Гостював у матері — Світлани Семенівни. Ігор Крутий — соліст Москонцерту. Широкої аудиторії відомий не тільки як високого класу акомпаніатор, що блискуче володіє кількома музичними інструментами, а й як талановитий композитор. Наш земляк працював з відомими радянськими співаками — Валентиною Толкуновою, Полладом Бюль-Бюль-огли. Наш громадський кореспондент Н. ЗЕМНОРИЙ побувала у сім'ї Крутих.

— У Гайвороні я став учнем музичної школи по класу баяна. Тут зіграв перші гамми, освоїв сольфеджіо.

Згодом відчув: музика настільки захопила мене, що стала вже не лише вдоволенням, а справою мого життя. Тому твердо вирішив продовжувати навчання. Хотілося оволодіти теорією музики, гармонією, технікою гри на фортепіано. Вступив і навчався в Кіровоградському музичному училищі на теоретичному відділенні. Описав, повернувшись до Гайворона, деякий час працював у музичній школі міста викладачем. Тут і народилися мої перші пісні. На якомусь етапі зрозумів, що знання свої слід удосконалити. Це привело мене у Миколаївський педагогічний інститут імені В. Г. Бєлінського на диригентське відділення музичного факультету.

КОР.: Що запам'яталося із студентських років у Миколаєві?

— Насамперед, щастило на зустрічі. Тут подружився з Олександром Серовим, нині відомим співаком. Часто на студентських вечоринках Сашко співав мої пісні. Ніхто з друзів тоді і не здогадувався, що пройдуть роки, і Олександр Серов отримає Гран-прі на конкурсах «Інтерталант-87», «Вісім пісень в студії», що проходять відповідно в Празі і Будапешті.

КОР.: Хочеться додати — обидва призи за виконання пісень Ігоря Крутого. Потім — спільний диск-гігант...

— Велику роль у моєму становленні як музиканта і людини відіграв викладач теоретичних дисциплін Кіровоградського музичного училища Кім Олександрович Шутенко.

КОР.: Ігоре Яковичу, запорукою успіху в музичній творчості, кажуть, є утворення міцного триєдиного союзу: композитор — виконавець — поет. Талановитого виконавця, яким є О. Серов, ви знайшли. А хто школа, так би мовити, «свого» поета. Є він у вас?

— Дійсно, щоб написати тобою твір знайшов надійну прописку в житті і заповнював любов та прихильність шанувальників естради, потрібні, насамперед, хороші вірші. Тобто, ніби канва майбутньої пісні. По цьому орієнтиру, образно кажучи, композитор вже підбирає потрібну пісню мелодію, відшукує необхідний ритм звучання. Звичайно, велике щастя, коли вдається добитися органічної єдності і гармонійного поєднання втілення творчого задуму обох! Хто уважно слухав за платівками, помітив, що раніше я співробітничав з відомим поетом-пісенником І. Шафераном. Нині доля посміхнулася мені вдруге: зустріч з прекрасною поетесою Римною Казаковою.

КОР.: Розкажіть про свої гастрольні маршрути...

— Чимало їздив з концертами по нашій країні. Були також і поїздки за кордон — в НДР, ФРН, Польщу, Югославію, Болгарію, Монголію, Афганістан, Лаос, до В'єтнаму, на Кіпр, до Шрі-Ланки, в Індію, Канаду. Нещодавно повернувся із Сполучених Штатів Америки, де виступав разом із народним артистом СРСР Леонідом Сметаніковим.

КОР.: І які враження?

— Нас, представників товариства «Батьківщина», тепло зустрічали в знаменитому «Арров-парку». Це унікальний куточок слов'янської культури на території США, який відзначає 40-річчя з дня заснування. Кожна наша зустріч виливалася у справжнє свято миру, дружби і взаєморозуміння між нашими народами.

КОР.: Який концерт вам найбільше запам'ятався?

— У країні створена нова народна організація, яка покликана захищати дитинство, — Всесоюзний дитячий фонд імені В. І. Леніна. Нещодавно була проведена акція — благодійний вечір «Всі діти — наші», кошти від якого перераховані на рахунок Всесоюзного дитячого фонду імені В. І. Леніна № 707. З великим задоволенням брав участь у цьому концерті.

КОР.: І останнє запитання: над чим працюєте нині?

— У жовтні чекає ще одна закордонна поїздка на фестиваль молоді у Сполучені Штати Америки. Будемо виступати із Олександром Серовим. Нині працюємо над новою програмою, хвилюємося, бо хочеться підготувати її якомога краще. Записи на телебаченні і радіо... Робота над музикою до художнього фільму з умовною назвою «Суєр для прокурора», який незабаром вийде на екрани. В ролях відомі актори — Г. Бєляєва, В. Соломін, співак О. Серов.

Розмова наша підходить до кінця. Ігор сів за фортепіано. Зіграв фрагмент із музики до майбутнього фільму. В притихлій кімнаті — мати, Світлана Семенівна, притиснула руки до грудей, ніби чим можна було знати хвилювання. Її можна було зрозуміти. Грав син...

Базарюсмі!

Фото О. САМБОРСЬКОЇ.

ПРИЗВИЩЕ ДЛЯ ДИТИНИ

«Мені з чоловіком розлучилися два роки тому, я перейшла на своє дівоче прізвище. Шестирічний син носить прізвище батька. Чи можна, щоб ми з Ігорем мали однакове прізвище — моє!» — з такими й подібними запитаннями часто звертаються у відділ ЗАГСу жителі міста.

Існують нормативні документи, які регулюють зміни прізвищ, в тому числі й дітей. До таких належить Кодекс про шлюб та сім'ю Української РСР та «Правила, зміни, доповнення й виправлення записів актів громадянського стану, затверджені Міністерством юстиції СРСР».

Конфліктних ситуацій щодо вибору прізвища новонародженої дитини у нас не буває, оскільки батьки, як правило, мають одна прізвище. А якщо ж прізвища

різні, то до спільної згоди повинні доходити самі батьки. Коли згоди немає, питання про присвоєння дитині прізвища вирішує орган опіки й піклування. Після запису про народження батьки дитини (так само й інші особи) не можуть змінювати її прізвища. Розрив шлюбу батьків і поновлення ними в зв'язку з чим дошлюбного прізвища не притягають за собою зміну прізвища дитини.

Втім, якщо батько або мати (той, хто утримує дитину), прагне дати їй своє прізвище, органи опіки й піклування можуть дати на це дозвіл.

Оскільки батьки мають однакові

права щодо своїх дітей, незалежно від того, при кому з них проживають діти, то для зміни прізвища дитини потрібна згода обох батьків. Орган опіки й піклування має право дозволити зміну прізвища дитини лише на вимогу одного з батьків, без згоди другого за умови, коли створилися незвичайні обставини у житті дитини і якщо її інтереси вимагають зміни прізвища. Наприклад, якщо батька або матір, чий прізвище носить дитина, позбавили батьківських прав або хтось із них ухиляється від виконання обов'язків по вихованню сина чи дочки, має надзвичайно погану репутацію і своїми анти-

громадськими вчинками ганьбить честь і гідність сім'ї, буде справедливо дати дитині прізвище того, хто її фактично утримує і виховує. В подібних випадках згода на це іншої сторони не потрібна. Та бувають клопотання й безпідставні. Якщо колишня дружина просто намагається «насолити» батькові дитини, який не ухиляється від участі у вихованні дитини, то подібне клопотання буде відхилено.

Отже, розглядаючи питання про доцільність зміни прізвища дитини, треба керуватися не амбіціями батьків та їхніми претензіями один до одного, а виключно інтересами дитини.

Н. АСТАНІНА, завідувач Кіровоградським районним відділом ЗАГСу м. Кіровограда.

В ЛІТКУ наше місто, прикрашене численними клумбами і газонами, потопав в зелені. Ми сприймаємо це як належне і не замислюємося над тим, скільки праці, зусиль докладають робітники контори зеленого господарства, працівники ЖЕДу та любителі природи, щоб прикрасити нашу Олександрію, зробити чистим її повітря.

Щовесни на вулицях та в скверах висаджують тисячі кущів троянд, плодівих і декоративних дерев. Та ось що трапляється. Вдень добрі люди висадили троянди та інші квіти, а вночі підлі «ханіги» і дурмоїди десятками їх викопують або просто витягують з ґрадок і одразу ж продають на базарі по «троянці».

КРИВДЯТЬ ПРИРОДУ

На території басейну минулого року було висаджено 504 кущі троянд, більшу частину з них покращили, і так — по всьому місту. Що ж виходить: за незаконне полювання чи рибальство браконьєри притягуються до кримінальної відповідальності, а за знищення насаджень — ніяких суворих покарань, хай природа страждає, гине?

А треба так: уразив природу — отримай сторицею, і це повинно увійти в нашу свідомість.

Чимало долю збитку природі наносять володарі автомашин. Вони перетворили громадські двори в місце стоянок власного транспорту і тим самим спотворили їх. Автомобілі відстоюються на газонах, спортмайданчиках, палясадниках. Звісно, де ж тут лишиться зелені травички та свіжому повітрю...

А що робиться під час дозрівання плодівих дерев? Душа болить дивитись, як юні, угодовані та добре вдягнені шибайголови з якоюсь несамовитістю, злісною ненажерливістю ламають, калічать, палять дерева. Особливо, на мій погляд, не люблять своє місто учні середньої школи № 15. Шкода, що наші школи, училища, міськомкомсомолу не взяли за правило своєчасно виховувати цих губителів природи.

В деяких містах є формальні і неформальні об'єднання, загони, групи, які допомагають старшим збагачувати і охороняти природу. У нас ж щось цього не бачу. Прикро, що й батьки не відчувують, як раз необхідне серйозне виховання у дітей бережливого ставлення до природи.

П. ПРОЦЕНКО, ветеран війни та праці.

м. Олександрія.

РАЗ ДОБРОМ ЗІГРІТЕ СЕРЦЕ...

Милосердя... Який глибокий і зворушливий зміст вкладено в це слово! Воно прямо стосується й фельдшера Л. І. Голя, яка багато років працює в Новгородківському СПТУ № 36. Непростий, прямо скажу, у келі контингент, та вміє Лідія Іванівна обходитися з дітьми з особливим тактом. Завдяки цьому вміють учні шанувати медпрацівницю, уважно ставляться до її прохань, порад, а іноді — до її категоричних вимог.

Атмосфера милосердя й доброзичливості панує і в Новгородківській районній аптеці. Сюди звертаються хворі, люди похилого віку, інваліди.

Працівники аптеки своїм чуйним і турботливим ставленням, коли навіть немає потрібних ліків (а це трапляється рідко), підтримують у людях настрій, що теж немало важить.

Безкорисливо допома-

гають людям похилого віку, інвалідам і учні СПТУ № 36 Ігор Платон, Олександр Нестеров, Сергій Каламанич, Віталій Бондаренко, Олег Зар'ян, Віктор Мішкурко та інші. Так що, як бачимо, милосердя завжди знаходить відгук у душах юних — це цілком закономірно.

На привеликий жаль, нерідко ми це зустрічаємося із фактами байдужості, черствості, а часом і хамства людей, причетних до цього всього своєї професії. Це досить часто замість вічливих слів миkina на людях почути таке, що горить від сорому. Що то за батьки, які мотуються на весь голос, не звертаючи при цьому уваги на присутність дітей! Доброти, милосердя, доброзичливості в повсякденному житті в стосунках між людьми теж є немало, але всім нам необхідно дбати про його поширення, вкорінення. Це — теж завдання перестройки.

І. БІЛИЙ, ветеран війни і праці.

с.мт Новгородка.

ХОЧУ ЛИСТУВАТИСЯ

Мені 14 років. Я комсомолка у школі. Захоплююся математикою, естрадною музикою, люблю шити, в'язати. А ще — люблю писати друзям. Відповідь на всі листи до мене, 317528, м. Помічна, вул. Воровсько-го, 3. Кобернюк Лариса.

Ми хочемо листуватися зі своїми ровесниками. Закінчили 7 клас. Захоплюємося рок-музикою. Займаємося спортом. Кіровоградська область, м. Помічна, вул. Жовтнева, 40. Карась С. Ірина; м. Помічна, вул. Калініна, 83. Козловська Наталка.

Мені 14 років. Вчуся добре. Люблю співати, малювати.

317905, Олександрійський район, с. Недогарки, вул. Шевченка, 49. Жукова Оксана.

У мене зовсім немає друзів. Допоможіть мені знайти їх. Мені 14 років, люблю читати, подорожувати. Вільні хвилини вишиваю, в'язу. Маю багато рецептів смачних страв, якими із задоволенням можу поділитися.

Моя адреса: 326900, Херсонська область, м. Каховка, вул. К. Маркса, 120, кв. 4. Стороженко Олена.

Надіюся, що знайду собі справжнього друга. Коротко про себе: 15 років, вчуся добре, люблю читати фантастику, захоплююся гімнастикою, волейболом, естрадною радянською та зарубіжною музикою.

317130, Кіровоградський район, с. Бережинка, вул. Гагаріна, 63. Савкунова Антоніна.

Мені 14 років, люблю шити, в'язати, пекти. Колекціую марки. Хотіла б знайти собі друзів, які розділять мої захоплення.

317020, Онуфріївський район, с. Браїлівка. Тесленко Наталка.

Захоплююся музикою, а особливо виступами ансамблів «Міраж», «Європа», люблю фотографувати і вболівати за київське «Динамо». Одинодумці, вігукніться!

316004, м. Кіровоград, вул. Ізмайльська, 32. Грабаренко Вікторія.

Мені 15. Захоплююся сучасною музикою, збираю фото артистів кіно. Сподіваюся, що газета допоможе мені знайти собі друга не тільки солідарного з моїми захопленнями, а взагалі справжнього друга.

317052, м. Знам'янка, вул. Черняховська, 66. Коленченко Лариса.

Дуже добре, коли маєш багато друзів. А тому надіюся, що після опублікування моєї адреси я також буду мати хороших друзів.

317560, Новоукраїнський район, с. Помічна, вул. Толстого, 31. Аджієнко Ірина.

Захоплююся сучасною музикою, спортом. Мені 16. Сподіваюся, що мене напишуть мої ровесники.

317054, м. Знам'янка, вул. Кіровоградська, 31-А. Котова Надія.

Я школярка. Мені 14 років. Люблю читати, малювати, захоплююся сучасною музикою.

317020, Онуфріївський район, с. Браїлівка, вул. Шкільна, 28. Яременко Ірина.

Люблю в'язати, читати, малювати, захоплююся баскетболом, музикою.

317350, Новоархангельський район, с. Торговиця, вул. Крупської, 84. Скрипка Олена.

Я хочу листуватися з хлопцем 16-17 років. Люблю естраду, фантасію, займаюся спортом. Вчуся на відмінно.

317934, Петрівський район, с. Володимирівка, вул. Гагаріна, 8/2. Кажанова Тана.

Якось я придбала книгу Орестова «Чуже життя і безмежний світ», в якій автор розповідав про своє перебування у Великобританії. Пізніше, зацікавившись подібною літературою, познайомилася з книгами «Як ловлять крабів у Сан-Франциско» Кривичського. «10 тисяч кілометрів по Сполучених Штатах Америки» (спогади радянських туристів про перебування у США). У моїй бібліотеці з'явилися листи Карела Чапека з Італії... З О. А. Ярбою ми знайоми давно. Він, голова учпрофкому Знам'янського СПТУ № 12, часто пише до Знам'янської міської районної газети про життя училища, про цікаві зустрічі, екскурсії. Нещодавно повернувся з туристичної поїздки у Фінляндію і погодився поділитися своїми враженнями від подорожі.

КОР.: Олега Андрійовичу, це була ваша перша поїздка?

О. ЯРБА: Так. І, відверто кажучи, трохи сумнівався, коли брав путівку: не хотілося тратити надаремне відпустку. Зараз такої думки немає, бо враження дуже багаті.

КОР.: Ви, напевне, цікавилися у Фінляндії і професією?

О. ЯРБА: Не тільки. Наша делегація відвідала загальноосвітню школу, приміром. Там добре поставлене трудове навчання. У третьому класі дівчатка й хлопчики вивчають домашнє господарство та обробіток деревини, потім обирають, що їм більше до вподоби, і вже до закінчення школи займаються однією справою. Це, гадаю, сприяє профорієнтації. Та й наповненість класів оптимальна — у кожному не більше 20 учнів.

КОР.: Чи є різниця між навчанням учнів училища де ви працюєте, та сільськогосподарського державного училища в місті Іматрі, яке ви також відвідали?

О. ЯРБА: Наше училище готує майбутніх залізничників. Через те порівнювати навчальні процеси мені важко. У фінському училищі щодня 3 години відводяться для теоретичних занять, а 3 — на працю. Практику організовано на фермах, у теплицях. Під керівництвом майстрів учні доглядають тварин, вирощують овочі, квіти. Під час розмови з учнями на робочих місцях пересвідчився у тому, що обрана професія їм до вподоби. Після закінчення училища всіх чекає робота.

КОР.: Що вас вразило у Фінляндії найбільше?

О. ЯРБА: Це єдина капіталістична країна, в якій діє музей Леніна. Ми відвідали місто Тампере, побували в музеї, поклали живі квіти до пам'ятника вождю; на згадку про це я привіз лодому фотознімки. Тепер у Ленінській кімнаті нашого училища теж будуть ще й свідчення того, як фінський народ вшановує пам'ять вождя революції.

Ім, вражає не тільки це. Приміром, харчування у школах безкоштовне; двічі на рік організовується відпочинок дітей разом з батьками, правда, не можна сказати, що це правило розповсюджується на всіх... Влітку і взимку сім'ї мають можливість проводити вільний час на спортивних базах. На одній із них — у місті Лахті — ми теж побували. Вразило й те, що у суботу та неділю у Фінляндії відпочивають усі: робітники, службовці, учні шкіл та училищ. Якщо фін із малою дитиною приходить до бібліотеки, де йому треба працювати, дитину можуть на цей час залучити до лялькового театру, який працює тут же.

Одного дня ми зустріли групу інвалідів, які оглядали пам'ятні місця Лахті. Цим людям було запропоновано спеціальні автобуси, з яких зручно з'їжджати на інвалідських колясках...

КОР.: До редакції надійшов лист від інваліда 1-ої групи Любові Бацанової, яка теж цілком справедливо порушує і досі не вирішену проблему: як потрапити

ДЕВ'ЯТЬ ДНІВ У КРАЇНІ ОЗЕР

інвалідові до кінотеатру, Палацу культури залізничників? Певно, тут ми могли б легко запозичити у сусідів?

О. ЯРБА: Безперечно. Адже переймати хороше завжди варто (пригадайте Шевченкове: «І чужому научайтесь...»). У фінському місті Еспоо ми зустрічали на вулицях літніх жінок і чоловіків, які мали дуже бадьорий вигляд. В чому секрет? Виявляється, у масовому захопленні спортом і туризмом. На вихідні дні у цьому місті піхто не залишається вдома — всі їдуть до озер, на спортивні бази. Та й санаторна справа у Фінляндії поставлена в інтересах людей. В одному санаторії можуть лікуватися робітник, президент, пенсіонер, корист...

КОР.: Чи не слід вас розуміти так, що фінни зуміли якось чиним обмежити власну бюрократію?

О. ЯРБА: За 9 днів поїздки важко зрозуміти чужу

країну, але зустрічі з профспілковими активістами, робітниками, активістами товариства дружби СРСР — Фінляндія дали змогу зробити висновки: фінни не люблять порожньої балаканини. Тому, приміром, у муніципалітеті час засідань обмежений до двох годин.

КОР.: А яке ставлення до екології?

О. ЯРБА: Фінни бережуть свою природу, особливо ліси. У деревообробній промисловості використовують лише те, що з'явилося під час прорідження лісів. Більшу частину деревини завозять із Радянського Союзу. Фінські меблі заслужено користуються попитом на світовому ринку.

Розмову вела Л. ПОВАЛІЙ.

м. Знам'янка.

ШАБЛЯ НАПОЛЕОНА

У ДЕРЖАВНОМУ Історичному музеї в Москві зберігається шабля, яка свого часу належала Наполеону. Цією шаблею Конвент Французької республіки нагородив генерала Наполеона Бонапарта, тодішнього першого консула Франції, за єгипетський похід 1798—1799 років. Текст дарчого напису було вигравіювано на самій шаблї. Наполеон дуже пишався нагородою і ніколи не розставався із нею. І тільки непередбачені обставини змусили його це зробити...

Після закінчення Вітчизняної війни і вступу союзних військ в Париж весною 1814 року було підписано Фонтенблонський трактат, який вирішив долю Наполеона. Його зіслали на острів Ельбу. До місця заслання сининного Імператора супроводжували спеціальні комісари союзників. Росію представляв ад'ютант Олександра Першого граф Павло Андрійович Шувалов. Та виявилось, що шлях від Фонтенбло до середземноморського порту повен загрозливих несподіванок. Стало відомо, що готується розправа над колишнім імператором, який приніс країні стільки лиха. І Шувалов, аби гідно виконати своє доручення, швидко запропонував невідомому ворогу помінятися одягом та екіпажем. Решту шляху Наполеон їхав у шинелі російського генерала та в його колясці.

В порту Наполеон гаряче подякував Шувалову за великодушність. А у вираз вдячності подарував йому улюблену шаблю.

Потім шабля як сімейна реліквія передавалась та зберігалась у нащадків Шувалова. Коли в 1912 році на честь сторіччя Вітчизняної війни в приміщенні арсеналу Московського Кремля організовувалась ювілейна виставка, то серед тисяч експонатів була виставлена й шабля Наполеона (вона тоді зберігала-

ся у племінниці Шувалова графині Воронцової-Дашкової, уродженої Шувалової). З реєстраційних документів відомо, що після виставки шабля була повернута графині в один з її маєтків на Україні.

У перші роки Радянської влади один з учасників громадянської війни, перебуваючи в Москві, передав у створюваний музей Червоної Армії оту шаблю, як свою особисту бойову зброю, імовірно і не підозрюючи кому вона належала раніше. Співробітники музею у 1926 році прочитали французькі написи на шаблі і цікава реліквія потрапила до відділу зброї Державного Історичного музею. Спроби співробітників Історичного музею встановити долю шаблі в бурхливий період 1918—1925 років були безуспішними. І тоді в журналі «Огонь» (№ 41 за 1962 рік) вони помістили фото шаблі і звернулися через журнал із закликом дописати незвичайну долю експоната.

А через деякий час з Алма-Ати надійшов лист. Уродженець нашого краю Віктор Абраменко писав: «В січні 1918 року в Новій Празі був організований червоногвардійський загін. Організатором та командиром загону став уродженець Нової Праги, моряк Чорноморського флоту Петро Агеевич Несмашний. озброювався загін рушницями, принесеними солдатами з фронту, а також зброєю, конфіскованою в поміщицьких маєтках». І далі він розповідав, що з маємку «Затишок», котрий належав графині Воронцової-Дашкової, в січні 1918 року було конфісковано чимало холодної та вогнепальної зброї. Шабля, що на фото в «Огоньку», при розподілі дісталася червоноармійцю Штаньку. З нею він брав участь в бойових операціях загону. Але у 1919 році Штанько переметнувся до банди Григор'єва, а після розгрому останнього з невеликою групою ша-

ленів в околицях Сабліно-Знам'янського цукрозаводу. На початку 1920 року банду Штанька ліквідували, а його розстріляли. Зброя дісталася тодішньому начальнику політбюро Новопраської міліції Петру Алексєєву.

Також автор листа повідомляв, що в кінці тридцятих років його було репресовано. Алексєєв зазнав тюрми і Колими. А після реабілітації поселився жити біля Алма-Ати. Більше з ним зв'язатися не вдалося, невдовзі він помер.

З того часу очо майже детективну історію шаблі Наполеона чимало авторів у газетах та журналах розповідали дещо по-своєму. Вказували навіть, що шабля знаходилась в Єлисаветградській губернії, хоч такої ніколи не існувало. Писали і про музей зброї у Новій Празі, та жоден із старожитів такого не пам'ятає. Все ж в настирних пошуках, гортаючи архіви та бібліотечні джерела, вдалося дещо прояснити історію.

У верхів'ї річки Бешки десть за три кілометри від цукрозаводу є невеличке село, що тепер зветься Сокильняки. В XVIII столітті воно іменувалося Костянтинівкою, а пізніше — Станишином. Біля того села до самої революції був дворянський маєток, що носив досить романтичну назву «Затишок». І як писав Віктор Абраменко, що в загоні Петра Несмашного свого часу був за начальника штабу, звідти реквізували колоду та вогнепальну зброю для червоногвардійського загону.

Наш земляк Ф. Г. Модзалевський, що в перші роки по революції закінчив у Кременчуці курси військ міліції та потім працював при політбюро Новопраської, а потім Олександрійської міліції, пригадував, що і пізніше йому доводилося працювати разом з Алексєєвим в органах ДПУ. Можливо, що Алексєєв і одав оту шаблю до Москви.

Ф. ПЛОТНІР.

Нова Прага, Олександрійський район.

СОЛОННИЙ МЕД

Розмаїття квітів. Цілюще свіже повітря. Мелодійне гудіння бджіл, які збирають з квітів солодкий нектар. І статечний пасічник — вусатий, у брилі, — що походить між вуликми, наглядаючи за порядком у бджолиному царстві... Такою ідилічною уявляється багатьом з нас, надто городянам, поверхово обізнаним із сільською працею, а потогіс — із бджільництвом, робота пасічника.

Тим часом Ігор Коломієць, пасічник колгоспу імені Ульянова Олександрівського району, — безвусий, безбородий, поки що не дуже статечний, скоріше навпаки: непосидючий, рухливий, — і зовсім молодий (1964 року народження).

— Не кожна людина може стати пасічником, бджолярем, — зауважує він, коли мова заходить про його фак. І згадує повчальний випадок, який трапився ще в училищі, кілька років тому. Якось на пасіці, у перші дні навчання, одну дівчину вжалила бджола. Дівчина несподівано зомліла.

Виявилось, вона була міською, доти бачила бджіл по телевізору або здалеку; знала, що бджоли «кусануться», але не здогадувалася, що реакція

її організму на одне-однісіньке жаління виявиться такою бурхливою. Ця дівчина, звісно, мусила залишити навчання — пасічником з неї ніколи не вийде.

Ігор теж міський, кіровоградський, із бджолами «познайомився» років сім тому, після дев'ятого класу, коли батьків колега взяв його з собою на вихідні у Мало-Виснівський район на власну пасіку. Там Ігор уперше зблизька побачив живих бджіл, там уперше відчув, як боляче вони жалють (але не зомлів). Там, з випадкових відвідин приватної пасіки, і почалася його бджолярська біографія.

Незабаром під Кіровоградом на приміській бабусиній садибі він доглядав власну бджолину сім'ю; узявмк власноруч змайстрував новий вулик, і пасіка, таким чином, зроста удальці... А одержавши атестат зрілості, подався в Чернігівську область, де й став за рік професійним, дипломованим бджолярем.

— Ну і як батьки поставилися до вашого вибору?

— Батьки — нормально... Правда, трохи побурчали спочатку. Але — спочатку і саме — трохи.

— А однокласники?

— З них майже ніхто не знав про моє захоплення і намір стати пасічником.

— А потім, коли ви закінчили училище?

— Потім... Різні говорили... Одні: «Молодець!» Інші: «Відстаєш!» Треті

мовчали. Напевно думали: «От ідіот!» — усміхаючись, відповідає Ігор. І додає: — Батько ще сказав: «Якщо ти вже вибрав цю професію, то йди до кінця, тобто здобувай вищу освіту».

— І як ви поставилися до цієї поради?

— Учуся заочно на першому курсі сільськогосподарської академії у Києві.

У колгоспі Ульянова Ігор працює з 1984 року. На його пасіці, розташованій під лісом поблизу села Підлісного, — вісімдесят бджоло-сімей. Згодом їх має стати більше. Зокрема, узявмк Ігор планує виготовити кілька багатокорпусних вуликів, які за оцінками спеціалістів, є більш продуктивними при промисловому бджільництві.

Узявмк Ігор живе переважно в місті, а під час сезону квартирує в селі. Незабаром колгосп добудує на пасіці бджільницький будиночок і це дасть змогу не тільки виконувати там необхідні пасічницькі операції, а й із достатніми зручностями цілодобово жити тут протягом усього сезону, тобто з ранньої весни, від першого обльоту бджіл, до пізньої осені, коли бджоли утворюють

так званий зимовий клуб.

Частими гостями на Ігоревій пасіці є батьки, бабуся, брат. Вони, власне, не стільки розношують на природі, скільки допомагають Ігорю — і на пасіці, і на городі, виділеному йому правлінням колгоспу. Найбільший Ігорів помічник — брат Володя, шестикласник кіровоградської середньої школи № 17. Торг за активну допомогу на пасіці колгосп відзначив його грамотою. Правда, Володиною заповітною мрією все-таки лишається професія льотчика, а не пасічника... Нехай і так — спостереження за бджолами аж ніяк не зашкодять майбутньому пілотові. Як і навини до самостійної праці, яких так бракує міській молоді. Та й не тільки, на жаль, міській...

— Якби всі селяни так ставилися до своєї роботи, то було б дуже добре. — так відгукується про «городянина» Ігоря Коломієця голова колгоспу імені Ульянова О. Колісник.

То що ж, справді — ідилія? А Ігор — «голубий» герой? Звичайно, ні. Ігорю ще вчитися та вчитися, щоб стати майстром високих медових врожаїв, щоб догнати, наприклад, свого колегу, який тримає пасіку, другу колгоспну, в іншому місці і має удвічі більший медозбір.

Або й така невеличка ложка дьогтю: Ігоря прийняли кандидатом у члени КПРС, а от навантажити постійним партійним дорученням, сумісним із його цілоденною зайнятістю і відірваністю від села, чи то забули, чи то не змогли...

Але все це — поправимі речі. Головне — Ігор відчуває себе казайном на пасіці, у нього лежить душа до цієї роботи; і все це разом з часом дасть свої позитивні наслідки.

Так що справді, пасіка — це квіти, це свіже повітря, це солодкий мед. А ще й — солоний піт пасічника, без якого жодний мед не стане солодким.

В. КОБЗАР.

ПРОСТИЙ ЯК ПРАВДА

28 вересня — 70 років з дня народження В. О. Сухомлинського

Перше, що скажу про свого вчителя, духовного наставника і найдорожчого друга Василя Олександровича Сухомлинського: він мав у своєму серці те, що не вмирає, а живе вічно, як народ, що дав йому життя, світлий розум, серце Данко і вогонь Прометея.

Він не стільки жив у минулому, як живе сьогодні в трудових буднях і творчих пошуках сучасної школи, а ще більше буде жити в майбутньому як філософ і соціолог, педагог і психолог, поет душі дітей, вихованню яких він віддав інтелект генія і духовну повноцінність власного життя. Мені, як і моєму поколінню вчителів, випало велике щастя: понад чверть століття духовно спілкуватися з Василем Олександровичем, збагачуватися його ідеями, осмислювати практику — багатогранну, своєрідну, неповторну.

[Фрагменти спогадів про В. О. Сухомлинського]

— Юрко з рогатки убив пташку! — з галасом прибігли діти до молодого вчителя.

Скипілося серце у Василя Олександровича: що робити?

В подібних випадках вчинок учня осуджують у присутності його товаришів, щоб іншим була наука. Та молодий учитель зробив по-іншому. Він узяв Юрка за руку і повів у шкільний сад, до куща. Розгорнули віти. Юрко побачив гніздо, а в ньому п'ятеро маленьких пташенят.

— Дивись, Юрко, кого ти залишив без матері. Хто їх тепер нагодує?

Учитель замовк.

Погляди їхні зустрілися. Важко зітхнув Юрко, очі його наповнилися слізьми від жалю до пташенят, на яких чекала голодна смерть, адже він зовсім не думав, стріляючи з рогатки, що все це обернеться таким горем для пташенят.

Учитель поклав руку на тремтяче від схлипування плече хлопчика, тихо сказав:

— Ходімо до класу, на нас чекають книги.

А сам думав: цей пам'ятний урок не повинен забуватися.

Ось так починав своє «входження у світ педагогіки» молодий учитель Сухомлинський.

Мої особисті спогади — це невеликі, але пам'ятні для мене сторінки з чудової книги життя педагога-новатора, генія з Павлиша, теоретика і класика радянської педагогіки.

...1950 рік. Кіровоград. Обласна нарада активу працівників народної освіти. На трибуні В. О. Сухомлинський. Вже на той час його ім'я було відоме педагогічній громадськості нашої області. Його статей чекали. Тому зрозумілою була глибока і урочиста тиша всього залу.

Говорив Василь Олександрович Сухомлинський про вчителя, його озброєння марксистсько-ленінською теорією, його педагогічну і методичну майстерність. Особливо запам'яталися мені його «три кредо» про особистість вчителя: бути на рівні знань епохи комуністичного будівництва; мати чітку програму комуністичного виховання радянського школяра; мати

серце, сповнене любов'ю до дітей.

— Є вчителі, — говорив В. О. Сухомлинський, — які дають повноцінні уроки завдяки своїй багатій педагогічній інтуїції. Але, на жаль, інтуїція як досвід не передається. З року в рік зростає число учителів, які дають повноцінні уроки завдяки глибоким знанням теорії і методиці навчання і виховання. Їхній досвід роботи треба вивчати і поширювати.

П'ятдесяті роки — пам'ятні для мене: запалені особистим прикладом В. О. Сухомлинського, ми прагнули досконало оволодіти методами навчання і методикою комуністичного виховання.

Старанно вивчали педагогічну спадщину К. Д. Ушинського, Н. К. Крупської, П. П. Блонського, С. Т. Шацького, А. В. Луначарського, А. С. Макаренка і часто в своїх виступах посилалися на неї. Пригадую, як на одній з ділових нарад я розповідав, що вчителі нашої школи, готуючись до уроків, особливу увагу приділяють дидактичному принципів наочності. І при цьому посилався на відоме положення К. Д. Ушинського про роль наочності у навчанні. Мій виступ справив хороше враження на аудиторію. І того ж вечора, готуючись до уроків, коли під час перерви Василь Олександрович підійшов до мене, я з особливим хвилюванням чекав на його слово.

— К. Д. Ушинський переконливо довів, що дитяча природа ясно потребує наочності, — сказав він. — Але це не означає, що дітей не треба вчити абстрактному мисленню. Вдумайтесь у зміст вчення академіка Павлова про першу і другу сигнальні системи, і вам стане зрозумілою вся глибина філософської формули В. І. Леніна про те, що слово узагальнює. Єдність чуттєвого і логічного пізнання має бути в діалектичній єдності на всіх етапах уроку.

Пізніше, у своїх виступах, працях, він не раз повторював цю думку, посилаючись на яскраві приклади з живої педагогічної практики.

Восени 1958 року в м. Кіровограді відбувся перший зліт учнівських бригад. За підсумками

соціалістичного змагання учнівська бригада Богданівської середньої школи імені В. І. Леніна Знаменського району зайняла перше місце і була нагороджена перехідним Червоним прапором обкому Компартії України, облвиконкому і облпрофради. Василь Олександрович високо оцінив зміст і музику пісні учнівської бригади «Змолоду честь трудової бережливості», яку виконав шкільний ансамбль пісні і танцю. У творчій співдружності учителів і учнів, які створили текст і музику пісні, він вбачав необхідні моральні передумови, які визначають всю повноту змісту духовного спілкування, активізують процес обміну моральними цінностями і збагачують досвід учнів.

Пам'ятними для мене були дні перебування в Києві у складі делегації працівників народної освіти Кіровоградщини на Другому з'їзді учителів Української РСР.

Мені пощастило вечірні години першого дня провести в спілкуванні з Василем Олександровичем. Ми ходили Хрещатицею, довго-довго стояли в урочистій тиші біля пам'ятника Т. Г. Шевченку. Із спільних розмов я переконався, як В. О. Сухомлинський чудово знає твори класиків марксистсько-ленінської, класичної російської і української літератур. Цитуючи напам'ять промову В. І. Леніна на III з'їзді комсомолу, він переконливо говорив про те, що це наша програма комуністичного виховання молодого підрастаючого покоління.

Говорились того вечора і про лихоліття війни. Я довідався про тяжке поранення політрука В. О. Сухомлинського в боях під Ржевом. З інтересом слухав Василь Олександрович мої розповіді про боротьбу підпільників і партизанів в тилу німців — фашистських загарбників.

Минуть роки, і ця розмова на Хрещатиці вечірнього Києва оживе на сторінках педагогічних книг В. О. Сухомлинського. Він зберіг її в своєму серці. І хочеться сказати читачеві сьогоднішнього дня: все, все, що його оточувало, він сприймав серцем.

Цей день напередодні

відкриття з'їзду пам'ятний для мене й тим, що Василь Олександрович запропонував сфотографуватися біля пам'ятника В. І. Леніну. Це фото — священна реліквія моєї сім'ї, як і священний автограф: «Дорогому Івану Гуровичу Ткаченко в знак дружби і уваження на пам'ять о Києве. В. Сухомлинський».

18 серпня 1960 року заступник Голови Президії Верховної Ради Української РСР, двічі Герой Радянського Союзу, прославлений партизанський генерал С. А. Коляк групі вчителів Кіровоградської області вручив урядові нагороди. Першим одержав нагороду В. О. Сухомлинський. Сидір Артемович міцно обняв Василя Олександровича, за народною традицією тричі поцілував, і сказав: «Бути тобі, синку, героєм!» Мене вісім років і збудуться пророчі слова Сидора Артемовича: на грудях Василя Олександровича Сухомлинського засяє Золота Зірка Героя Соціалістичної Праці.

В передмові до книги: «Серце віддаю дітям» Василь Олександрович писав: «Що було найголовнішим у моєму житті? Без вагань відповідаю: любов до дітей».

Кожного разу, коли мені доводилося читати і перечитувати ці дорогі моєму серцю рядки, я пригадував столичний театр опери і балету імені Т. Г. Шевченка, на сцені якого з великим успіхом ішов балет «Лісова пісня». Ми, вчителі Кіровоградщини, дивилися тоді балет, захоплювалися грою Лукаша на сопілці, а Василь Олександрович, здається, весь був на сцені (до речі, сам він любив грати на сопілці, скрипці). Закінчився балет, спалахнули вогні, аплодували глядачі і чи не найбільше сам Василь Олександрович. По великій паузі він заговорив, для себе, для нас, бо не міг мовчати:

«Серця наших дітей якомога раніше треба відкрити на дивний світ природи, чарівний світ казки і самого життя, бо все це засіває ниву дитячої душі зерном добра, правди, любові, вірності, справедливості. Тільки таке мистецтво і на такому рівні не залишить: бай-дужим наших дітей до

долі Лукаша і Мавки, як не залишило нас з вами, дорослих. Мало сказати: ширше дорогу мистецтву в школі. Треба це все зробити! І не кустарно, а талановито.

І замовк. Замислився. Сам увійшов в себе. Він думав про дітей. Він жив з ними одним життям.

Цієї ночі не гасло світло в кімнаті готелю, в якому жив Василь Олександрович. Він працював. Така це була людина. Неповторна в своїй душевній красі і завжди в плідній праці.

В моєму сімейному альбомі є фото, на якому Василь Олександрович в оточенні освітян Кіровоградщини. Обличчя повесняному одухотворенню, сяючі очі, а постаць в динаміці, русі, випромінює енергію, і сам він увесь, як солдат перед боем. На звороті фото напис: «Політ мислі, 15 квітня 1970 року. м. Кіровоград».

Того дня в будинку обласної філармонії відбулося урочисте засідання, присвячене 100-річчю з дня народження В. І. Леніна, в якому брав участь і Василь Олександрович. Під час перерви у залі філармонії, як завжди, душевно ділився з учителями своїми творчими планами. Його постаць, і його мислі були спрямовані в майбутнє. Цю мить і вхопив об'єктив фотокореспондент А. Діброва. Не думалося мені, що це буде остання зустріч. Ніщо не віщувало близького кінця...

Часто мене запитують, особливо молоді учителі: який був у житті Василь Олександрович? Про нього можна сказати так, як сорівський робітник сказав про В. І. Леніна: простий як правда. Він невіддільний від своїх творів, своїх ідей і педагогічної спадщини. Читачу і перечитуючи Сухомлинського, я разом з ним роблю мандрівку в роки дитинства, отрочества і юності. Багато згадується.

...Одного разу я і мій сусід Кость, з яким я дружив, попали під холодний осінній дощ, намокли і промерзли вбігли в нашу хату. Моя мати напоїла нас гарячим молоком, а потім взяла Костю за руку і повела в маленьку бокову кімнату. Звідти Кость вийшов у сухому одязі і в моєму

новому пальті. Побачивши на моїх очах слюзи, мати підійшла до мене, поклала руки на плечі і стиха сказала: «Не сумуй, синку. Ми тобі купимо новий одяг, і нове пальто, а хто ж купить Костюкові?». І сама собі відповіла: «Ніхто. Бо він сирота...» Ось вона — материнська педагогіка моралі, з якою я пішов у дитинство життя. Це одна із сторінок народної педагогіки, яка так щедро живила допитливий розум і дивовижну спостережливість Сухомлинського, суть якої він так об'ємно і талановито висвітлює у своїх педагогічних творах.

Спогади, спогади... І в серці, в людській пам'яті, і в його листах, де в кожному слові його палке серце й допитливий розум. Ось невеличкий уривок з листа від 6.12.60 року: «З великим задоволенням прочитав у «Народном образовании» вашу рецензію на мою книгу про радянський патріотизм. Сердечно дякую Вам і за високу оцінку книги, і за окремі зауваження. Ваші слова надихають на велику працю. Хочеться зробити більше, ніж до цих пір робив».

В цих рядках увесь Сухомлинський: «Хочеться зробити більше, ніж до цих пір робив».

Скромність. Вимогливість. Труд розуму і душі. Жаждою праці для загального добра. Він завжди був, як солдат у бою, як робітник біля верстата, як хлібороб у полі. Від його життя немовби яскравіше світило сонце.

Лютневий (1988 р.) Пленум ЦК нашої партії назвав В. О. Сухомлинського Великим Трудівником народної освіти.

І в наш динамічний час перебудови, гласності і демократії джерела педагогічної спадщини Сухомлинського мають наповнити по вінець серце кожного учителя, мають стати стимулом для власної творчості, кожному вчителю, кожному вихователю підрастаючого покоління.

І. ТКАЧЕНКО, старший викладач кафедри педагогіки Кіровоградського педінституту імені О. С. Пушкіна, Герой Соціалістичної Праці, заслужений учитель УРСР, кандидат педагогічних наук.

— **ЗАЧЕКАЙТЕ**, — сказав один із моїх супутників, — я ось зі знайомою перебалакаю.

До машини підійшла жінка, облишивши ремонт будинку. На запитання, як справи, зітхнула:

— Поїхав. З нею. У Кривому Розі їх бачили під ручку.

Це про свого чи то чоловіка, чи кавалера, котрий привіз її сюди із Західної України на заробітки та й поміняв на іншу подругу.

— А чого ж йому не поїхати, — продовжила жінка, — у неї мати самотон варить, п'ють разом...

— Варять. І п'ють добре, переконається, — а один голос запевняли мене супутники — працівники Долинського райвідділу внутрішніх справ В. В. Будяк і О. П. Шпилька та Ю. І. Головаченко з обласного УВС.

Сільські вулиці денно передосінньої пори порожні — люди в полі, на городах. Навіть транспорту майже немає, хіба зрідка грузовичок протарабанить. Ага, ось ще на в'їзді в село Славне мотоцикл показався, троє молодих чоловіків кудись котять, мабуть, на роботу, бо зодягнені відповідно. Гостре міліцейське око, одначе, блискавично фіксує у компанії ознаки незвичайних занять. Ми зупиняємося, сходимося, вітаємося, і зблизка уже й мені ясно, чим займа-

— Не... Але ж ми нікого не чіпали, нічого такого не робили...

«Такого» не робили, тому міліція і обмежилася тільки штрафом. Не могли ж вони й день допрацювати. Що ж залишалося? Забрати «фанфурики», розповідати знайомим про пригоду з міліцією і...

— Куди ж ви одеколон подідете?

— Побриюся і мазатися буду, люблю, коли пахне, ги-ги-ги...

Організм механізатора того ж самого колгоспу імені Щорса Юрія Гобана на прийняття рідни для «тону» реагує більш експансивно. На п'яну руку прогукуював роботу, алаштував сварки з дружиною. Працівники міліції застали господаря вдома в ліжку з цигаркою. Дружина, вибачте на слові, підняла спідницю й показала синці від чоловікових побоїв...

У СЕЛІ Славному, як нам сказали, офіційна зона тверезості, тобто в магазин спиртного не завозять. Бракує тут у продажу, крім багатьох товарів першої необхідності, і цукерок. Не вишуканих трюфельів, «вишні в шоколаді» і «метеоритів», які майже всюди відходять в обласній легенді, а й найпростіших карамельок і «довгограючих». Грошадська думка схилилась до твердження, що солодощі успішно замі-

Будяк їде з нею на другий город О. П. Жмурі — все марно.

— Мабуть, не дочекаємося, — говорить О. П. Шпилька, — тому треба опечатати кухню. Митуди зазирали, тому, — запрошує сусідок М. Ф. Петричко і Н. С. Карпець, — ходімо подивитися, що все на місці, аби не було скарг, ніби щось пропало.

— Ось, дивіться, тут консервація, тут посуд... Давайте перевіримо, чи газова плита вимкнена. Запаху газу нема?

Гострий міліцейський ніс, не вловивши аромату пропан-бутану, виявляє інший запах, ще більше знайомий.

А ось і джерело аромату — металеве цеберко, а в ньому клекоче, як у Долині гейзерів.

А ось і знаряддя праці — цинковий тазочок із трубкою.

А ось і... Пральні машини в дефіциті, у жінок терпнуть руки і кілки у спині від немеханізованого прання, а тут така цінна річ служить не за призначенням. У баку замість білизни плавають порізані яблука і ягідки винограду, місцями випромінює неповторний кисло-дріжджовий запах...

Коли закваска виносить надвір і виливается на город, сусідки, котрі до того так привітно щербетали і усміхалися, міняються в лиці і німіють. Складається акт, самотонний апарат конфіску-

трохи висушити, а що виходить?

Ось ви прочитали про півдня тільки в одному невеликому Славному. Ну, це раз у... не знаю, в який період, але, мабуть, некороткий, міліція завітала. А крім неї, ще хтось щось робить? Є, певно, в Долинській районне товариство тверезості, а от якби його діячів спитати... Ні, не про те, скільки людей охоплено членством у ньому, скільки лекцій прочитано, скільки протоколів написано, а, скажімо, так: є якийсь зримий, непаперовий результат протверезіння в результаті діяльності товариства? Результат, який можна побачити наочно? Наприклад, отак об'їхати село з метою пошукати п'яних і поїхати ні з чим — цей «неврожай», повірте, був би приємним. Є чи нема?

Товариство, як і маси, звичайно, кивне на міліцію. Правильно. А в міліції — один дільничний інспектор на кілька сіл. Вимагають від нього: шукати вогнища самотонноваріння, а підтекстом їде: добрирайся до них на перекладних. Машин для дільничних нема. (Ми їздили на особистій В. В. Будяка). Принагідно хочеться запитати керівництво обласного управління внутрішніх справ: чи нема у його відомстві таких, приміром, резервних транспортів: автомобілі числяться за низовими підрозділами, а із-

для покійника, траплялося, без неї не копали...

Відповідно ж не всі женуть самотон для спекуляції, а за рятівним «для розтирання» криється фактичне «за послуги». Такий соціальний фон індивідуального виробництва алкоголю...

А СОЦІАЛЬНИЙ фон ажикання? Взяти те ж Славне. Навіть на поверховий огляд це не райський куточок. Стови від розвалених господарських споруд нагадують зруйновані колонии Херсонеса, в ідальні у день нашого перебування не було м'яса, а заробітки...

О. П. Шпилька звернув у конторі мою увагу на папір: виходить й доходи працівників за місяць. Найбільша сума — 80 карбованців, а то є й 20, і 10... За місяць, нагадаю. Виходить в деяких на пальцях однієї руки полічиш. Пиятика — прогуля — важка робота на старій техніці — погане постачання — відсутність культурного дозвілля — нудьга — пиятика. Коло замикається...

Недавно в пресі промайнуло: майже в усіх високоцивілізованих країнах провінції забезпечуються краще, ніж столиці, і це стримує непомірне розростання центральних міст і виїзд людей із невеликих населених пунктів. А у нас... «Огонь» писав: Москва відмовилася прийняти як

— Рейди, штрафи теж мало що дають, — говорить О. П. Шпилька. — Зробити 6 спеціальних підприємств, де пияки заробляли б на штраф у свої вихідні, тоді б сім'ї не страждали від вирахунків з їхньої зарплати...

Сім'я, жінка, домашній затишок загалом-то створюють антиалкогольну атмосферу. Але й у ній дедалі частіше з'являються аналоги природних озонів дірок. Пробивають їх і жінки-алкоголички.

У Долинському РВВС ми зустрілися з такою. Дістала 15 діб за те, що «вирила і дівчатом розгін давала в гуртожитку». Років 30, але по фігурі не скажеш, що четверо дітей має — нічого зайвого. Помити б їй ноги, стерти блукаючу усмішку з лица — слава була б жіночка, чоловіки б заглядалися.

Вони, правда, і так... Двоє дітей мають офіційних батьків, а інших двоє... Двоє біля бабусі, одне забрав котрийсь із чоловіків, одне — в дитбудинку. На всіх матуся батьківських прав позбавлена.

— І до чого ж ви отак доп'єтеся?

— Не знаю. Поки що ж білочка мене не скопила...

А хто здатен розпізнати, на підході та «білочка», тобто біла гарячка, чи вже тримає мозок у своїх кігтястих лапах?..

лися хлопці в робочий передобідний час.

Поглиблюємо знайомство з Василем Тягнирядном і братами Валерієм і Василем Глушакми в конторі третього в'їзду колгоспу імені Щорса.

— Що ж ви пили, хлопці?

— Казьонку.

— Ох, мабуть, ні...

— Та чого там ні... А взагалі-то фанфурики пили...

На столі з'являються чотири флакони одеколону «Русский лес». Скільки точно їх вліто всередину, невідомо, але видно, що немало, бо на обличчях хлопців бликають невирзані усмішки, однакові в усіх. Схожі вони й довгим немитим та нечесаним волоссям, і каламутними очима, і розслабленими, загальованими руками і ногами.

— А для чого пили?

— Для тонуся організму, — це Валерій Глушко.

— І помагася?

нують лімітований цукор як сировину для маленьких домашніх спиртзаводиків.

Ця сама громадська думка шляхом перехресних опитів і скарг приводить нас до садиби пенсіонерки О. П. Жмурі. Заходимо в двір. Хата на замку. Може, господарина на городі? Подивилися — нема. Може, в літній кухні — двері не замкнені? О. П. Шпилька зазирнув, ненароком зачепив банку з консервованими казунами на столі і відсмикнув руку — мов із кип'ятком посудина! Значить, хазяйка щойно була тут. Сіли під парканом на лавчині, чекаємо. Потім вирішуємо попитати сусідів:

— Не знаємо, мабуть, поїхала у Долинську. Може, ще вчора звачора.

«Звачора» ніяк не виходить, якщо згадати гарячі банки. Питаємо ще одну сусідку, питаємо хрещеницю, куму, В. В.

ється, випикується «запрошення» зайти в міліцію господарині, котра так і не з'являється, хоча, як нам сказали, у хаті зачінена її недужа стара мати...

КАРТИНКИ затримання нетверезих, вилучення самотонних апаратів, дебатів п'яниць із міліцією тощо — благодатний матеріал для фейлетоністів, кінематографістів, творців анекдотів. Народ читає, дивиться, слухає — і сміється. Коли збоку, це справді смішно. Смішна п'яна людська жалюгідність.

А коли не збоку... Коли п'яний чоловік кидається з ножем на дитину, коли п'яний водій збиває на вулиці людину, коли п'яний будівельник «після вчорашнього» падає в працюючу бетономішалку, коли... Тоді народ плаче. Смію стверджувати, що сліз куди більше, аніж сміху. Відомий Указ по боротьбі з пияцтвом і алкоголізмом мав би їх хоч

дять на них виключно начальники.

Вимагають від дільничного: шукати вогнища самотонноваріння, а підтекстом їде: крутися при цьому, мов муха в окопі. Чому? Бо спиртзаводики ховаються по кухнях та запічках, і щоб їх виявити, треба шарудіти по кутках, що дуже неприємно обом сторонам і загрожує непередбачуваними ексцесами...

Крім того, потрібен сигнал, що й не анонімний, про те, що там-то й там-то є... це саме. Не таємниця, що виробників «домашнього міцного» населення якоюсь мірою оберігає. І не тільки пияки, а й цілком байди до спиртного люди, котрим самотон погрібен як твердо конвертована валюта. Знову ж не таємниця: для слюсаря, що зробить дрібний ремонт, для гракториста, що виоре город, для парубків, що привезуть самотній бабуні дроваць, часто найкраща оплата не гроші, а пляшка. Навіть могилу

некондиційну ковбасу з невеликого містечка. При перевірці ковбаса виявилася цілком їстівною, просто при наявності заезених звідусіль висококласніших виробів москвичі її не дуже купували. У своєму місті постачальники кинути продукти на порожні полиці не могли — ковбаса проходила по графі «для Москви»...

Боюся, що це типово не тільки для столиці.

Сметану, масло, курку — спробуйте їх купити в сільській крамниці...

Типово на селі й інше. Багато молодих чоловіків — неконати, хоча вже давно пора.

— Наймолодшим дітятам по селах — 48 років, — невесело пожаргували міліціонери.

А ходи сповнені суперечностей. Самотон випивають, а одеколон не мають права конфіскувати, хоча те й інше п'ють з однаковою метою.

Мені не дуже сподобалося, що працівники міліції розмовляли з тією «п'ятнадцятидобою» жіночкою грайливо, хіхоньки-хахоньки.

— Так і треба. Хай краще сміється. Бо на таких людей буває щось як наводить — вішатися біжати.

Мабуть, «білочка» велить...

ДИВНІ думки блукали в мене в голові по дорозі додому. Не рясно цього року яблук, груш і слив у садах, а я бачу їх на наблиді, а під центрифугою пральної машини. І хочі рясно квітів у палісадниках, я бачу їх на у вазонці, а переробленими у парфуми. А ті, в свою чергу, уявляю не в перукарні, щоб потім на вуглені щокни, а в тремлячих руках — щоб згодом із горла...

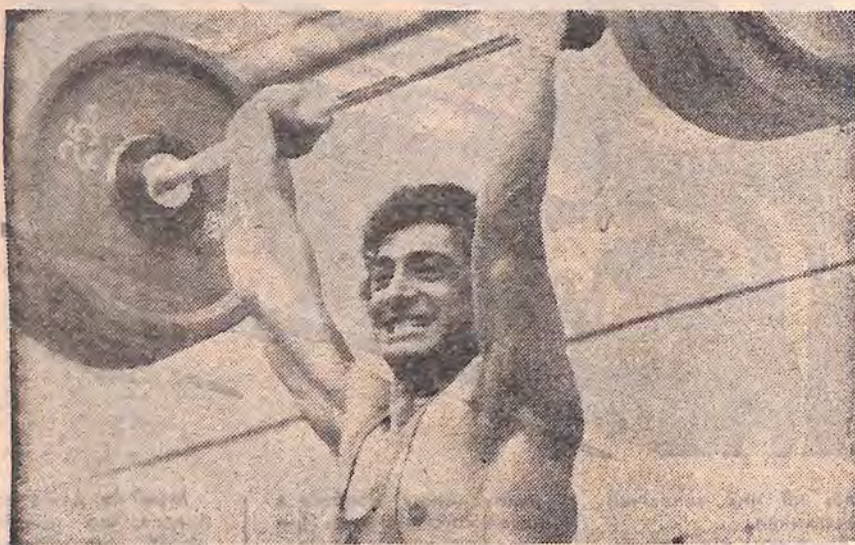
Хто зупинить цей процес?

Н. ДАНИЛЕНКО,
спецкор «Молодого комунара»,
Долинський район.

ПІД ЗНАКОМ ОЛІМПІЙСЬКИХ КІЛЕЦЬ

Олімпійські ігри — яскраве спортивне свято молоді всього світу. Ось і знов кращі атлети планети зібралися на свої головні старты чотириріччя, щоб мільйони прихильників спорту оцінили багатство їхнього спортивного репертуару. Так було й на минулій літній Олімпіаді в Москві, де радянські спортсмени повністю розкрили свій потенціал. Важко перелічити тих, хто виявив себе на Олімпійських іграх якнайкраще. Можна говорити про олімпійських чемпіонів Віктора Власова (нульова стрільба) та Юрія Варданяна (важка атлетика). Не менш цікавою була б і розповідь про дворазового чемпіона минулих Олімпіад, рекордсмена світу з потрійного стрибка Віктора Санєєва, який у Москві-80 завоював тільки «срібло»...

Сьогоднішня спортивна добірка присвячена Олімпіаді в Сеулі. В ній ви зустрінетесь з Ганною Дмитрієвою, якій разом з Сергієм Чеснідовим було доручено вести телерепортаж з відкриття Ігор. Пригадаймо тож деякі яскраві фрагменти Олімпіади-80, підготовлені фоторепортером «МК» Василем ГРИБОМ. Палай, вогонь олімпійський!

ІЗ БЛОКНОТА БОЛІЛЬНИКА

Воротаря переслідували удари долі — у верхній кут воріт.

Футболіст хоч куди — майже в Олімпійське селище.

У зустрічі шатерних команд виплидала на поверхню їхня слабка плавальна підготовка.

Одні боксери б'ють на тренуванні грушу, інші — байдики.

Штанга потребує постійного підходу. Спортсмен-безсрібник: одержує на Олімпіадах лише золоті медалі.

Олег СЕІН.

ЦЯ ЖІНКА принаймні раз на тиждень приходить до нас у гості. Приходить з кольорового екрана телевізора...

На Центральному телебаченні Ганна Володимирівна Дмитрієва з 1975 року. За ці роки телеглядачі до неї звикли. І дехто може засумніватися: то хто ж кращий — Дмитрієва — тенісистка, чи Дмитрієва — тележурналіст? Ця дилема — «за Дмитрієву», адже і на корті, і на телеекрані вона — професіонал.

— Ганно Володимирівно, що стало причиною вашої появи на ЦТ?

— Якоюсь мірою — випадок, та, мабуть, значною — моє попереднє спортивне життя. Колиш грає у теніс, була неодноразово чемпіонкою Радянського

не було спеціальної фізкультурної освіти.

— Наприкінці минулого року «Літературная газета» запропонувала своїм читачам пародії на популярних спортивних коментаторів країни. Не обминули увагою і вас. Як ви ставитесь до цього?

— Микола Озеров відразу сказав мені: «Запам'ятай, кожний жарт на твою адресу робить тебе популярною». Але мені більше запам'яталося інше. Якось ми були на прийомі в Кремлі в Є. К. Лигачова. Спортсмени розповідали про те, що їх хвилює. Висловлювали й своє ставлення до преси... Потім слово було надано Геннадію Хазанову. Він сказав так: «Нині ми радіємо всьому гострому. Але радіємо тільки тоді, коли ця

— Юрій по замовленню свого товариша з норвезької збірної Кросбі, привіз до Калгарі кілька пакунків тестостерону — анаболічного препарату. В тестостерон можна бати у будь-якій аптеці, але в Канаді, Норвегії, інших скандинавських країнах цей препарат належить до заборонених. Тому Юрію Гуляєву довелося з'ясовувати стосунки з місцевими владами.

— Повернемося до тенісу. Де нині ваш партнер по збірній Олександр Метревели?

— Тривалий час Метревели працював заступником голови Держкомспорту Грузинської РСР, а нині став кооператором.

— Скільки заробив Чесноков за перемогу в турнірі серії Гран-прі?

Ганна Дмитрієва:

«ЛЕГШЕ БУТИ СПОРТСМЕНОМ...»

*Читачам газети
«Молодий комунар» —
верне в го, хто спорт
принесе Вам радість*
Ростислав

Союзу, стала заслуженим майстром спорту...

— ...І першою серед радянських тенісисток відкривали для СРСР міжнародну арену.

— Так. Принаймні першою серед жінок увійшла до чвертьфіналу Уімблдонського турніру. Потім перші ролі перейшли до Ольги Морозової. Мені ж довелося піти з великого тенісу... Якраз у цей час мій товариш, відомий журналіст Юрій Рост і «вирахував», що мені необхідно займатися журналістикою. Моя поява на Центральному телебаченні пов'язана з тим, що з кінця 1974 року головним редактором спортивних програм ЦТ став Олександр Іваницький, в минулому сам видатний спортсмен — чотириразовий чемпіон світу, переможець Олімпіади. Він вважав, що спортивним коментатором повинен бути лише спортсмен, тобто людина компетентна у спорті. Так прийшли на телебачення Володимир Маслаченко, Лариса Петрик, Сергій Будаков, Людмила Титова, Євген Зимін, Євген Майоров.

— А що легше — спорт чи журналістика?

— Легше бути спортсменом і не бути журналістом. Адже щоб поєднати ці два серйозних захоплення, необхідно знати спорт не тільки через футбольне поле чи тенісний корт. Необхідно відчувати його.

— Але у вас був ще один шлях після завершення спортивної кар'єри. Маю на увазі тренерську роботу.

— Під час активних виступів я навчалась в університеті на французькому відділенні філологічного факультету. Мабуть, це й відіграло свою негативну роль. Не буду приховувати, що з «Динамо» мене звільнили, тому що в мене

гострота направлена не проти нас. Гадаю, що в цих словах величезний зміст — дехто ще не навчився сприймати гласність, як повсякденну річ.

— Ганно Володимирівно, вам пощастило вести репортажі з Олімпіади в Калгарі. Що найбільше вразило?

— Впевнені виступи представників лижного спорту. Як на мене — це несподіванка. Успіх — це планомірний процес. Тому перемога радянських лижників пояснює поки що немає. Гадаю, що вони «проявляться» трохи пізніше.

— Нині чимало говорять про нові види допінгової підготовки. Наприклад, про так званий «кров'яний допінг», коли збагачена, консервована кров додається до артеріальної системи спортсмена всього за кілька годин до старту...

— «Кров'яний допінг» не належить до розряду заборонених. Але його й не радять застосовувати. Наприклад, тренер канадської хокейної збірної звинуватив у застосуванні подібного методу Віктора Васильовича Тихонова. Представник Держкомспорту у відповіді канадцю чомусь навіть не заперечив...

— Однією з несподіванок зимової Олімпіади-88 стала перемога Юрія Гуляєва, а в чому його успіх?

— У компромісі. Гуляєв мені якось сказав, що Держкомспорт не дуже довіряє своїм ковзаняркам, приділяючи увагу лижникам. Ось Юрій і довів на практиці, що на льодовій трасі в СРСР теж є олімпійські чемпіони.

— Ще про Гуляєва. Що трапилось з ним у Калгарі? Наша центральна преса тільки натякнула про його непорозуміння з канадською поліцією.

— Державі приніс сто тисяч доларів, а сам не здобув навіть копійки. Це одне з негативних явищ радянського спорту. Адже Держкомспорт не хвилюють навіть добова, які належать спортсменів. Для довідки повідомлю, що тенісисти інших країн заробляють по двадцять доларів на добу, а Чесноков, який виступав краще їх, лише три долари. Ось і доводиться йому їсти у дешевих кафе фірми Мак-Дональд.

— Хто ще з вашої родини став знаменитим?

— Мій рідний брат Володимир Молчанов, засновник телевізійної передачі «До і після опівночі».

— Чи є у вас можливість зробити телепередачу про теніс, щось на зразок футбольного чи баскетбольного огляду?

— Теніс набуває все більшої популярності, але шанси для цієї передачі мінімальні. Центральне телебачення заповнене ащерт.

— Із спорту ви пішли вчасно. А чи стосується це телебачення?

— Це стосується всього, з чим пов'язана моя справа. За умови професійного ставлення до неї.

— У своїх футбольних репортажах Володимир Маслаченко часто-густо розхвалює московський «Спартак», причому й тоді коли це зовсім не до часу?

— Якщо й так, то це не акторський імідж. Це — від душі.

...Питань, пов'язаних із спортом у мене було чимало, але Ганна Володимирівна поспішала в Ост, якщо ми попрощалися, аби увечері зустрітися знову. На кольоровому екрані телевізора.

С. БОНДАРЄВ.

ПОНЕДІЛОК

26 ВЕРЕСНЯ

▲ ЦТ (І програма)

17.10 — XXIV літні Олімпійські ігри. Легка атлетика. 17.25 — Новини. 17.30 — «Колісання». Українські народні пісні у виконанні народної артистки Української РСР О. Басистюк. 17.50 — «Я, ти і всі ми разом». 18.35 — Мультифільм. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Курсом XIX партконференції. «Радячись з вами...». Про вибори в партійних організаціях. 19.45 — Хвилини поезії. 19.50 — Прем'єра документального фільму «Іх очима». Американське телебачення про Радянський Союз. 20.50 — Народні мелодії. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — XXIV літні Олімпійські ігри. Дзюдо. Важка атлетика. В перерві — 23.45 — Сьогодні у світі.

▲ УТ

16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — «Комуністи 80-х». Звіти і вибори в партійних організаціях. 17.30 — «Народні таланти». Концерт. 18.00 — Телефільм «Відкриті двері». 18.30 — Фільм-концерт «Прогулянка по Львову». 19.00 — Актуальна намера. 19.30 — «Час рішення — час дій». Що і як будемо? 20.00 — «Урок без дзвоника». До 70-річчя з дня народження В. О. Сухомлинського. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — «Все про кіно». 23.00 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

18.00 — Новини. 18.15 — Відкритий рояль. Вальси і ноктюрни Ф. Шопена. 18.45 — XXIV літні Олімпійські ігри. Дзюдо. Бокс. В перерві — 19.45 — Вечірня казка. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — «Жива планета». Документальний фільм. 10 серія — «Світи в океані». 22.45 — Музична передача «Ранкова пошта» (повтор). 23.15 — Новини.

УВАГА!

28 вересня (у середу) в приміщенні обкому комсомолу відбудеться заняття міської молодіжної літературної студії «Сіваць». Запрошуються початкуючі літератори, старшокласники, учні технікумів, училищ, студенти, молоді робітники й службовці.

Початок — о 18-й годині.

ВІВТОРОК

27 ВЕРЕСНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Я, ти і всі ми разом». 9.20 — Новини. 9.30 — XXIV літні Олімпійські ігри. Стрибки у воду. Велоспорт. 15.30 — Новини. 15.45 — Р. Шедрін. «Геометрія звуку». 16.00 — Фільм — дітям. «Сенеч-футболіст». 17.20 — Новини. 17.25 — Вчимося демократії. Програма Воронезької студії телебачення. 18.10 — До Всесвітнього дня туризму. Документальні фільми «Мозаїка». «Сибір прекрасний». 18.40 — Сьогодні у світі. 18.55 — XXIV літні Олімпійські ігри. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — XXIV літні Олімпійські ігри. Важка атлетика. Дзюдо. Бокс. В перерві — 23.45 — Сьогодні у світі.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Музичний фільм «Звичайні чудеса». 10.00 — Художній телефільм «ТАРС уповноважений заявити». 1 і 2 серії. 12.15 — Новини. 16.30 — Новини. 16.45 — Срібний дзвіночок. 17.10 — Телефільм «Я — старий молодий велосипед». 17.30 — «Партком і перебудова». 17.55 — Реклама. 18.00 — Телефільм «Повернення до себе». 18.30 — Концерт. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Шляхом оновлення». Досвід і проблеми підвищення якості і конкурентоздатності продукції машинобудування на Харківському виробничому об'єднанні «Турбоатом». 20.00 — Чемпіонат СРСР з хокею. «Динамо» (Харків) — «Сокіл» (Київ). III період. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Художній фільм «ТАРС уповноважений заявити». 3-я серія. 23.00 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. «Гюстав Курбе». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Етика і психологія сімейного життя. / кл. Особистість. 9.05 — Французька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Учня СПТУ. Естетичне виховання. 10.35, 11.35 — Історія 6 кл. Середньовічне село. 11.05 — Французька мова. 2 рік навчання. 12.05 — «З коханими не розлучайтесь». Художній фільм. 13.20 — Новини. 15.00 — XXIV літні Олімпійські ігри. Кінний спорт. Бокс. 17.50 — «Ф. Шуберт. Тріо «Ноктюрна». 18.00 — Новини. 18.15 — Ритмічна гімнастика. 18.45 — Екран документального фільму «Дмитро Шостакович. Альтова соната». 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «...До шістнадцяти і старші». 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Фільми студії союзних республік Прем'єра художнього телефільму «Екзамени». 23.10 — Новини. 23.20 — XXIV літні Олімпійські ігри. Фехтування.

СЕРЕДА

28 ВЕРЕСНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Жінка в білому». Художній фільм. В перерві — 9.50 — Новини. 11.00 — «Дебют». Композитор М. Бегалев. 14.40 — Новини. 14.55 — XXIV літні Олімпійські ігри. Легка атлетика. 17.25 — Новини. 17.30 — «Музичний Новосибірськ». 18.15 — Основи економічних знань. Тележурнал «Агро». 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — «Ділові особи». Про депутата Новочебоксарської міськради М. Сороніна. 19.45 — Прем'єра документального телефільму «Озираючись назад». До 80-річчя І. Андронінова. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Старовинні романи, циганські пісні у виконанні А. Баянної. 22.45 — XXIV літні Олімпійські ігри. Дзюдо. Теніс. В перерві — 23.45 — Сьогодні у світі.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.10 — «Мелодії гаївочки». 9.40 — «Незабутні». Борис Горбатов. 10.35 — «Шкільний екран». 10 клас. 11.05 — «Село і люди». 11.30 — Художній фільм «ТАРС уповноважений заявити». 3-я серія. 12.40 — Теленарис «Кремленчун». 12.55 — Новини. 16.30 — Новини. 16.45 — Срібний дзвіночок. 17.05 — «З людьми і для людей». 17.40 — «Вересневі самоцвіти». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Відеомлин». Музично-розважальна програма. 20.35 — Вперше на екрані УТ док. фільм «Скарбничка курйозів». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Художній фільм «ТАРС уповноважений заявити». 4-а серія. 23.00 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. «Ювілей». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Бесіди про гігієну і фізіологію. 8 кл. Твої можливості, людино. 9.05 — Німецька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Науково-популярний фільм. 10.35, 11.35 — М. Гоголь. «Тарас Бульба». 6 кл. 11.05 — Німецька мова. 2 рік навчання. 12.05 — Новини. 12.10 — XXIV літні Олімпійські ігри. Легка атлетика. Бокс. 17.30 — XXIV літні Олімпійські ігри. Дзюдо. Бокс. Теніс. В перерві — 19.45 — Вечірня казка. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Фільми студії союзних республік. «Давай поговоримо». Художній фільм. 23.05 — Новини.

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Що б ти обрав?». Художній телефільм. 9.50 — Новини. 10.00 — XXIV літні Олімпійські ігри. Важка атлетика. Легка атлетика. Баскетбол. Жінки. Фінал. 15.15 — Новини. 15.30 — XXIV літні Олімпійські ігри. Легка атлетика. Бокс. 18.00 — «...До шістнадцяти і старші». 18.45 — Сьогодні у світі. 19.05 — Мультифільм. 19.25 — XXIV літні Олімпійські ігри. Гандбол. Жінки. Фінал. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — XXIV літні Олімпійські ігри. Вільна боротьба. Волейбол. Жінки. Фінал. Фехтування. В перерві — 22.50 — Сьогодні у світі.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Телефільм «Осінь в Сорочах». 9.50 — Художній телефільм «ТАРС уповноважений заявити». 4-а серія. 11.00 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — Республіканська фізико-математична школа. 17.30 — Стається питання, яким бути шахтарським селищем Донбасу? 18.00 — Теленарис «Пасичник з Рожевого». 18.30 — Сонячне коло. Ансамбль бального танцю. «Гармонія». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Темп». Телерадіопереклики з проблем науково-технічного прогресу. 20.30 — Камерний концерт. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Молодіжна студія «Гарт». 23.20 — Новини.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. «Увага: шести-літні». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Природознавство. 4 кл. Наша планета — Земля. 8.55 — «Магічна сім'я». Науково-популярний фільм. 9.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 9.55 — Життя видатних людей. Академік О. М. Бах. 10.35, 11.35 — Фізика. 7 кл. Теплопередача в природі і техніці. 11.05 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 12.05 — «Давай поговоримо». Художній фільм. 13.20 — «Світ твоїх захоплень». Документальні телефільми «Фантазія». «Ти там ніколи не був». «Жив собі Іванко». 14.00 — Новини. 14.05 — Татарські народні мелодії. 14.30 — XXIV літні Олімпійські ігри. Теніс. 18.00 — Новини. 18.15 — Людина і закон. 18.50 — Романи С. Рахманінова виконує Л. Назаровська. 19.10 — Сільська година. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Лауреати Міжнародного конкурсу ім. П. Чайковського. Р. Агаранян (фортепіано). 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — «Прийшли до ліквідації». Художній фільм. 1 серія. 22.55 — XXIV літні Олімпійські ігри. Бокс. Дзюдо. 00.25 — Новини.

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Сім старих і одна дівчина». Художній телефільм. 9.55 — Новини. 10.00 — «Ділові особи». 14.55 — Новини. 15.10 — XXIV літні Олімпійські ігри. Легка атлетика. Теніс. 16.40 — «Пісні над Доном». 17.10 — Новини. 17.15 — «Чого і чому?». 17.45 — До Дня учителя. День відкритих дверей. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.05 — Супутник телеглядача. 19.40 — XXIV літні Олімпійські ігри. Баскетбол. Чоловіки. Фінал. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — «Пісня-88». 22.05 — Інтерсигнал. 22.35 — XXIV літні Олімпійські ігри. Дзюдо. Вільна боротьба. Художня гімнастика. В перерві — 23.45 — Сьогодні у світі.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Телефільм «Діброва». 9.45 — В дзеркальному залі. 10.30 — Все про кіно. 11.40 — «Шкільний екран». 7 клас. 12.10 — Молодіжна студія «Гарт». 13.40 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — На допомогу школі. Музика. Творчість К. Стеценка. 17.30 — «Колетія і п'ятирічка». 18.00 — День за днем. (Кіровоград). 18.25 — Наші довідки. (Кіровоград). 18.30 — Актуальна камера. 19.00 — Чемпіонат СРСР з футболу. «Динамо» (Київ) — «Динамо» (Мінськ). 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Художній телефільм «ТАРС уповноважений заявити». 5 серія. 22.55 — Новини. 23.10 — Музичний мініатюр. Співає І. Попович.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.20 — «Далеке близьке». Документальні фільми. 8.50 — XXIV літні Олімпійські ігри. Веслування на байдарках і каное. Синхронне плавання. 11.30 — «Візерунки Алато». 11.55 — В. Гюго. «Винагорода — тисяча франків». Телевістава. 13.55 — XXIV літні Олімпійські ігри. Легка атлетика. Синхронне плавання. Теніс. 18.00 — Новини. 18.15 — «Для всіх і для кожного». Про організацію торгівлі у м. Владимірі. 18.45 — «Музичні будинки Росії». 19.45 — Вечірня казка. 20.00 — XXIV літні Олімпійські ігри. Настільний теніс. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — «Прийшли до ліквідації». Художній фільм. 2 серія. 22.55 — Новини. 23.05 — XXIV літні Олімпійські ігри.

«СУПЕРФІНАЛИ» «ЗІРКИ»

— так називали болільники нашої команди матчі кіровоградців з харківським «Маяком» та горлівським «Шахтарем» — сусідами по турнірній таблиці. Підсумки ігор уже відомі — в Харкові «Зірка» турнірлася «Маяку» — 0:1, з Гордівки привезла очко (нульова нічия).

Ну що ж, говорити про вдалий чи невдалий виступ важко. — розрив між нами і горлівчанами не такий уже й малий — 6 очок. Тим більше, з останніх восьми матчів «Зірки» шість — домашніх. Але гірники, мабуть, кинуть останні сили, аби не полишати команди майстрів.

Наводимо розклад ігор «Зірки» на завершальному етапі чемпіонату країни (друга ліга):

24 вересня. «Зірка» — «Нива» Вч
27 вересня. «Зірка» — «Поділля»
3 жовтня. «Торпедо» Лч — «Зірка»
6 жовтня «Авангард» Р — «Зірка»

10 жовтня. «Зірка» — «Динамо»
13 жовтня. «Зірка» — «Спартак»
18 жовтня. «Зірка» — «Кристал»
24 жовтня. «Зірка» — «Нива» Тр

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Співає лауреат Всеросійського конкурсу В. Готовцева. 8.50 — «Для всіх і для кожного». Про досвід роботи кооперативу «Патент». 9.20 — XXIV літні Олімпійські ігри. Бокс. Футбол. Фінал. 13.50 — Я. С. Бах. «Селянська кантата». 14.30 — Новини. 14.40 — «Сріблястий дзвіночок». Мультифільми. 14.55 — Концерт. 15.55 — XXIV літні Олімпійські ігри. Легка атлетика. Гандбол. Чоловіки. Фінал. 19.55 — До національного свята Китаю. Кінопрограма. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — XXIV літні Олімпійські ігри. Водне поло. Вільна боротьба. Настільний теніс.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Ритмічна гімнастика. 9.45 — «На хвилі дружби». Виступає ансамбль «Сябри». 10.25 — Художній телефільм «ТАРС уповноважений заявити». 5 серія. 11.35 — «Доброго вам здоров'я». 12.15 — Новини. 12.30 — «Театр і час». 13.35 — Солдатські листи. 14.20 — Відеорепортаж про зустріч футболістів динамів різних поколінь. 15.05 — Здрастуй, брате. Зустріч українських і казахських письменників. 16.20 — І знову музика. 17.00 — Суботні зустрічі. Роль учителя в перебудові сучасної школи. 18.30 — В пісні моє життя. Фільм-концерт. 18.45 — Скарби музеїв України. 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — «Сонячні кларнети». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Художній телефільм «ТАРС уповноважений заявити». 6 серія. 23.00 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.20 — XXIV літні Олімпійські ігри. Веслування на байдарках і каное. Синхронне плавання. 11.30 — «Візерунки Алато». 11.55 — В. Гюго. «Винагорода — тисяча франків». Телевістава. 13.55 — XXIV літні Олімпійські ігри. Легка атлетика. Синхронне плавання. Теніс. 18.00 — Новини. 18.15 — «Для всіх і для кожного». Про міжнародний фестиваль пісні в Сочі. 18.40 — Прем'єра документального телефільму «Де початок черги?». 19.45 — Вечірня казка. 20.00 — XXIV літні Олімпійські ігри. Дзюдо. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.55 — Міжнародний день музики. Концерт майстрів мистецтва. В перерві — 22.50 — Новини.

▲ ЦТ (І програма)

8.00 — Новини. 8.10 — До Дня учителя. Документальні фільми «Двічі по два». «Шкільна оперета». 8.50 — Тираж «Спортлото». 9.00 — Музична передача «Ранкова пошта». 9.30 — «Будильники». 10.00 — Служу Радянському Союзу! 11.00 — Сільська година. 12.00 — XXIV літні Олімпійські ігри. Бокс. Волейбол. 16.00 — «Дорослі діти». Розважальна програма, присвячена Дню учителя. 17.00 — XXIV літні Олімпійські ігри. Марафон. 18.10 — Міжнародна панорама. 18.55 — Мультифільми «Візерунчака казка». «Халіф делена». 19.25 — Урок чисте закриття XXIV літніх Олімпійських ігор. 21.00 — «Час». 21.40 — «Що? Де? Коли?». Телевікторина. По закінченні — Новини.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Ритмічна гімнастика. 9.45 — На шляхах республіки. Погода. Експрес-інформація. 9.50 — Художній телефільм «ТАРС уповноважений заявити». 6 серія. 10.55 — «Земле моя». Дністер: вниз за течією. 11.55 — Новини. 12.10 — «Автограф». Заслужений діяч мистецтв диригент В. Леонов. 12.55 — Для дітей художній фільм «Чудеса в Гарбузянах». 14.15 — «Автомеридіан». Проблеми дорожнього руху. 14.40 — Фільм-концерт «Старовинні арії». 15.00 — «Село і люди». 15.30 — «Ви нам писали». 16.00 — Слава солдату. 17.00 — Мультифільм на замовлення. 18.00 — Документальний фільм «Сивий Урал». 18.15 — Співають драматичні актори. 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — «Мости єднання». Музична програма. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Художній фільм «ТАРС уповноважений заявити». 7 серія.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — На зарядку, ставай! 8.15 — Програма «Думка». «Наш сад». 9.35 — «Біль сердечний». Документальний фільм. 8.50 — Життя видатних людей. О. О. Фрідман. 10.25 — «Куди піти вчитися». Реклама. 10.30 — Людина. Земля. Всесвіт. 11.30 — До Дня учителя. День відкритих дверей. 12.30 — Концерт ансамблю «Стругараш». 13.05 — До Дня учителя. Документальний телефільм «Традиції сільської школи». 13.35 — Екран зарубіжного фільму. «Помилка старого чарівника». (ТБ НДР). 14.50 — Прем'єра документального телефільму «Іван Кавалерідзе. На зламах часу...». Із циклу «Вітчизні рідні імена». 15.30 — XXIV літні Олімпійські ігри. Кінний спорт. Марафон. 17.00 — За безпеку руху. 17.05 — Телевізійний музичний абонемент. Д. Ойстрах. Передача 2 — «Зрілість». 18.25 — Показують театри країни. Прем'єра фільму-вистави Євразського драматичного театру «Автобус». Автор С. Стратієв. В перерві — 19.40 — Вечірня казка. 21.00 — «Час». 21.40 — Екран зарубіжного фільму. «Дні кохання». (Італія) 23.20 — Новини.

«ТАКЕ відчуття, ніби мене зараз схоплять і посадять тільки за те, що я тут чув і бачив», — шепнув один глядач товаришеві після вистави «Самогубець».

«А що мені дала Жовтнева революція?», «Гей, люди і члени партії!», «Алло, це Кремль? Покличте мені найголовнішого!», М. Ердман виклав ці репліки в уста свого

зображували таких, а насправді — хороших, і кінець щасливий, а... А благоговійного відчуття прилучення до великого мистецтва нема. Думаю, причина криється як у репортажно-протокольному стилі самої п'єси, так і у відсутності яскравих акторських робіт, що, до слова, харак-

Чого вже не скажеш про виставу «Дівки, на коло!». Автор визначає її жанр як трагікомедію-лубок. У його рамках серйозна і щемлива тема самотності літніх людей не виключає при зображенні елементів комедійності. Але те й інше мають переплітатися, а не розпадатися на майже незалежні одна від одної частини. До моменту приїзду галасливої лари, котра нібито поховала «не свою» бабусю, все було більш-менш нормально, а згодом фарсовість і навіть істеричність атмосфери вистави практично затулила все, що встиг глядач засвоїти раніше.

«Арена» була заявлена в афішах як історична притча, однак якщо там щось і не ночувало, так це історія. Костюми, загладі про древній Рим? Антураж, не більше, без цього можна було б обійтися, і філософська концепція вистави не постраждала б. А п'єса зовсім не «історична» в значенні «та, що відійшла у минуле». Боротьба за владу, яка набуває форм гризнів, бієни і корриди — хіба зараз цього нема? Спектакль, і в цьому його головна цінність, побудований так, що паралелі з дійсністю видні досить чітко.

Акторський хорший тут Матодор (заслужений артист РРФСР І. Шияновський). Гра його сподобалася мені ще в «Днях Турбіних», де загалом-то і грати було нічого, так, прохідний епізод, але фарби для гетьмана-втікача як особистості артист знайшов.

Н. ЧЕРСЬКА.

«У цьому театрі щось є» чи нема?

ЗАКІНЧУЮТЬСЯ ГАСТРОЛІ В КІРОВОГРАДІ СМОЛЕНСЬКОГО ДРАМАТЕАТРУ. ЯКІ ВРАЖЕННЯ ЗАЛИШИЛИ ЙОГО СПЕКТАКЛІ?

героя ще в 20-х роках, а п'єса прозвучала тільки зараз. Є такі драматургічні твори, дивлячись на які, думаєш: як би гарно все це було на екрані. «Самогубець» у виконанні смоленчан здався суто театральною річчю. Майже третину спектаклю на сцені... похорон, із домовиною, попом, вінками, стрічками, духовою музикою — і все в сатирично-саркастичному контексті, що поглиблює парадоксальність сприйняття. Дуже вдалі в спектаклі масові сцени, яких більшість. Навіть безмовні герої помітні. Всі актори ведуть ролі рівно.

«Вагончик» — вистава публіцистична, ще й на злободенну, як ми кажемо, тему — педагогічна запущеність підлітків. Вистава майже весь час тримає глядача в напругу. І приємна несподіванка тут є («погані» дівчатка, виявляється, лише

терно для більшості побачених мною робіт смоленців. Можливо, тому, що в театрі підібралися артисти приблизно однакового професійного рівня?

Вистава «У цій дівчині щось є», навпаки, — тримається фактично на цій самій дівчині, котру грає Н. Кемпі. Актриса помітна і в інших виставах, але тут — особливо. Сцени, де стримана манера її гри (стримана навіть у гримі) контрастує із текстовою чи ситуаційною комедією, особливо вдалі. У «цій дівчині...» справді щось є — спектакль попри драматургічну полегшеність і спрощеність колізії та образів залишає враження стильової цілісності.

Конкурс краси? Буде!

Черговий обласний конкурс краси пройшов би у червні наступного року, коли б оргкомітет Всесоюзного конкурсу краси не оголосив умови змагань, фінал яких відбудеться 8 березня 1989 року в Москві. Перший Всесоюзний конкурс краси визначить «Міс кіно», котра стане зіркою кіно і телебачення, «Міс рекламу» і «Всесоюзну красуню».

У комітеті молодіжних організацій, довідавшись про це, одразу згадали легенду, яку екскурсоводи розповідають гостям нашого міста. У кінці XVIII століття нібито за наказом Катерини II у фортецю св. Єлизавети для створення сімей військовослужбовців і перетворення фортеці в місто прибули найвродливіші дівчата Петербурга і Москви. Тому корінні кіровоградки справжні красуні. От у КМО і подумали: чому б нашим кіровоградкам не зодягти всі три корони Всесоюзного конкурсу краси?

Через це кіровоградський конкурс краси було вирішено провести 29 жовтня, щоб кіровоградські красуні

мали час підготуватися до республіканського і всесоюзного турнірів.

У конкурсі краси можуть взяти участь дівчата Кіровограда та області віком від 17 до 30 років, котрі подадуть письмові заявки з 25 вересня по 25 жовтня ц. р. за адресою: 316052, Кіровоград, вул. Карла Маркса, 41, комітет молодіжних організацій. Тел. 4-73-52.

Чекаємо заявку і від любительських творчих колективів, готових створити фон конкурсу і позамагатися між собою. У конверті з поміткою «Конкурс краси» свої пропозиції щодо проведення конкурсу можуть надсилати всі бажаючі. Подумайте і над тим, який титул присвоїти найгарнішій дівчині Кіровоградщини. Переможницю конкурсу чекають приз і путівка на республіканський конкурс краси.

Спонсорами конкурсу виступлять центр науково-технічної творчості молоді «Ефект», бюро міжнародного молодіжного туризму «Супутник», кіровоградський молодіжний кооператив «Стиль».

О. СЕРЕДА.

ВИ ЗАМОВЛЯЛИ ПІСНЮ

Там за горою, за крем'яною

Слова і музика Володимира ІВАСЮКА

Там за горою, за крем'яною
Стоїть каліна над рікою,
А біля неї дівчина жде —
Чомусь коханий не йде, не йде.

ПРИСПІВ:

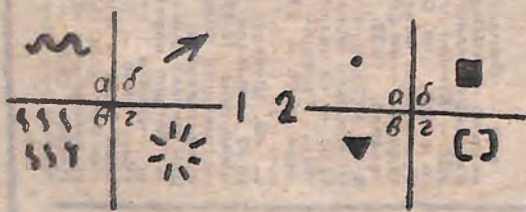
А швидка річка шумить,
Хлюпоче,
Шалений біг спить не хоче,
І дивиться дівчина в воду —

Мабуть, боїться коханий броду.
Там за горою, за крем'яною
Ступає легінь вбрід рікою.
Стихають хвилі, прудкі і злі,
І сяє шастя по всій землі.

ПРИСПІВ.

А синя річка лише хлюпоче,
Вивібраши зорі в свої очі.
І місяць пригорнув каліну —
Любов не знає повік зупину.

РОЗБЕРІТЬСЯ В СОБІ

Роздивіться малюнки і в кожній групі відберіть символ, який, на ваш погляд, найточніше передає названий далі стан:

ПІДРАХУЙТЕ БАЛИ

1) рух	2) спокій
а-4	а-10
б-8	б-8
в-2	в-2
г-10	г-4
3) впевненість	4) непевненість
а-10	а-10
б-8	б-8
в-2	в-2
г-10	г-6

8-13 БАЛІВ

Ваша поведінка залежить насамперед від оточуючих. Ви легко занепадаєте духом, легко «вибухаєте». Неохоче виконуєте те, що вам не подобається. На вас відчутно впливає мікроклімат у колективі. Ви людина насторожу, не хазяїн своїх вчинків.

14-20 БАЛІВ

Пливаете за течією, однан усе ж шукаєте свій

стиль. Здатні критично мислити. Коли логіка підказує помилковість ваших поглядів, ви здатні їх відкинути.

21-27 БАЛІВ

Вважаєте себе непогрішимим і все ж підпадаєте під вплив. Намагаєтеся балансувати між власними принципами і вимогами реальності. Правильні вчинки здійснюєте інтуїтивно.

28-34 БАЛІВ

Нелегко розстаєтесь зі своїми переконаннями, опираєтесь зовнішньому тиску. Ваша впевненість в правильному виборі, скільки на побоюванні зостається в дурнях.

35-40 БАЛІВ

Прямуйте до мети, вас не збити зі шляху. Однак ваші вчинки можуть нагнати вас в потрібне ім'я, що добре вивчили цю вашу властивість. Тож намагайтеся не бути твердолобими.

КРИПТОГРАМА «ПІСНЯ»

Вам належить відгадати ключові слова. Якщо замінити у криптограмі цифри літерами, ви прочитаєте куплет української народної пісні.

1. Заключена частина фуги (12-18-10-12-4-20-16); 2. Гармонійне поєднання кількох музичних звуків (16-19-1-12-15); 3. Низький жіночий голос (16-9-22-7); 4. Автор опери «Фауст» (11-24-21-1); 5. Композитор, який написав балет за мотивами твору Л. М. Толстого (23-18-15-12-13-21); 6. Струнний щипковий інструмент — один із найбільш розповсюджених у США (17-16-21-15-6-1); 7. Великий колектив виконавців музичних творів (14-1-12); 8. Танець, варіація на визначену гармонічну послідовність (3-16-19-1-21-16); 9. Опера Джузеппе Верді (16-5-15-16); 10. Вид афро-американського фольклору (17-9-25-20); 11. Чеський композитор, на честь якого проводиться змагання віолончелістів на щорічних міжнародних конкурсах «Празька весна» (15-8-1-12-6-16-19); 12. Композитор, один із засновників віденської класичної школи (11-16-2-15-21).

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД
«КАЛЕЙДОСКОП», ВМІШЕНИЙ У НОМЕРІ
ЗА 3 ВЕРЕСНЯ Ц. Р.

ЗА	ГОДИННИКОВОЮ	ПРОТИ ГОДИННИКОВОЮ	
СТРІЛКОЮ:	1. Чардаш.	СТРІЛКИ:	1. Чікаго.
2. Дратва.	3. Нитиця.	2. Дарвін.	3. Клапан.
4. Озеров.	5. Султан.	4. Октава.	5. Смерть.
6. Войнич.	7. Глобус.	6. Волон.	7. Гайдай.
8. Секрет.	9. Нансен.	8. Смолич.	9. Монах.
10. Мандат.	11. Тестер.	10. Манжет.	11. Тандем.
12. Картон.	13. Вітраж.	12. Насад.	13. Вертеп.
14. Парсек.	15. Корона.	14. Патрон.	15. Нардан.
16. Гончар.	17. Дорога.	16. Гермес.	17. Данина.
18. Панлін.		18. Парнас.	

Музичний калейдоскоп

«Пол Маккартні в СРСР» — так називати-

меться новий альбом відомого англійського виконавця, право першої реалізації якого одержала наша країна. Як відзначає американський журнал «Ритм», альбом запропонований Маккартні для розповсюдження в СРСР як знак визнання музикантом значного впливу Радянського Союзу у підтримку миру на планеті і як свідчення симпатії до радянських людей.

Новому альбому групи із ФРН «Скорпіонс» вішують довге життя. «Норстона розвага» — так називається нова платівка — міцно утримує лідируючі позиції у хід-парадах різних країн.

Прихильники «важкого металу» захоплено зустріли появу нового диска відомої групи «Айрон Мейден» — «Сьомий син сьомого сина». Як відзначають оглядачі, пісні диска вирізняються глибиною, майстерністю і натхненням виконавця. Особливо виділяють пісню «Тільки хороше помирає рано», називаючи її справжньою подією, яка захоплює серце і дух...

За матеріалами зарубіжної преси підготував В. ЮТКІН.

сцена екран арена

У неділю, 25 вересня, в Компаніїві відбудеться свято газети «Молодий комунар» і райгазети «Пранор Леніна», присвячене 70-річчю ВЛКСМ.

На учасників і гостей чекає прес-конференція журналістів, виступи вокально-інструментального та фольклорного ансамблів, виступи гумористів, студентів «МК» «Ахілесова п'ята» та інші заходи. Початок свята об 11 годині на стадіоні смт Компаніївка. Запрошуємо жителів району, а також усіх бажаючих взяти участь у святі газети.

25 вересня о 19 год. 30 хв. у залі обласної філармонії виступає лауреат республіканської конкурсу мольської премії, лауреат IV республіканського конкурсу артистів естради київська група «Корнагіні». Програма називається «Рок з іронією і серйозом» (солоїст О. Розов).

Остання неділя місяця, 25 вересня, свідчить про те, що клуби після літньої перерви починають активно працювати, запрошуючи кіровоградців гарно відпочивати перед початком нового трудового тижня. У клубі інституту сільськогосподарського машинобудування молоді відпочивають у дискотекі «Старий грамофон». Початок вечора о 19 год. 30 хв.

Редактор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

«Молодой комунар» — орган Кіровоградського обласного комітету ЛКСМ України. На українському мові.

НАША
АДРЕСА:

316050,
МПС.

м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони:
редактора — 2-54-26; заступника редактора — 2-29-92; відповідального секретаря — 2-27-65; відділів: комуністичного виховання — 4-66-79, 4-64-21; комсомольського життя та економіки — 2-04-84; учнівської молоді і соціальних проблем — 2-59-82; фотолабораторії — 4-94-94; оголошень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.

Газета виходить